

Оцифрування наукової бібліотеки
Державного природознавчого музею НАНУ
Digitization of the scientific library of the
State Museum of Natural History of NAS

Opisanie, Albo Senat Korony Polskiej i W. X. Litewskie: Oraz
GEOGRAIA. Dla wygody ciekawemu Czytelnikowi z Map y wielu
Autorów zebrana i do druku podana 1763. – 50 s.

Примірник книги скачаний із сайту: <http://lib.smnh.org>

Постійне посилання на сторінку книги:

http://lib.smnh.org/books/opisanie_albo_senat_korony/

Download a copy of the book from the site:

<http://lib.smnh.org/en/>

Permanent link to the book page:

http://lib.smnh.org/en/books/opisanie_albo_senat_korony/

Biblioteka Muzeum im. Dzieduszyckich
we Lwowie.

Sz. 14a N° 3.

12-1308

Contas Leopoldian

WZRU-
G4
wym nalogi nalez karmenne
polst-
nas,

1994
1990

OPISANIE

Albo Nr. inwentarza
A-1308
SENAT

Korony Polkiej y W.X. Litewskiej

Oraz

GEOGRAFIA

Z dostatecznym wyrażeniem całej Europy, y
niektórych mieysc do wiadomości potrzebney-
szych w trzech częściach świata; w Azji, A-
fryce, y Ameryce, znajdujących się,
Dla wygody ciekawemu Czytelnikowi
z Map y wielu Autorów

ZEBRA
Y
Do Druku
P O D A N A.

Roku Pańskiego 1763.

State Natural History
Museum NAS
Scientific Library

WIELKA POLSKA

Dzieli się na 14. Wielkich części, to jest: na
 Województw 12. Ziem osobnych 2. *Województwa* te są: Poznań, Kalisz, Sieradz, Łęczyca, Brześć Kujawski, Inowrocław, Płock, Mazowsze, Rawa, Chełmno, Malbork, Pomorze. *ZIEMIE*: Wieluń, Dobrzyń. *Województwa* zaś dzielą się albo na Powiaty, jako Wojew: Poznański ma Powiatow 4. Kaliskie 6. Sieradzkie 4. &c. albo na ziemie, jako Wojew: Mazowieckie ma Ziem 10. Rawskie, Ziem 3. &c. w Ziemach jeszcze bywają małe Powiaty, tak w Ziemi Czerskiej są Powiaty 4. w Warszawskiej 3. w Zakroczymskiej y Ciechanowskiej także 3. &c. Nad to, są Starostwa Sądowe y nie sądowe. Graniczy na zachod z Śląskiem, Brandeburyą y Pomeranią. Ma na północ Prussy Brandeburskie y Morze Bałtyckie; Na wschod Podlasie. Na Południe Małą Polskę. Zamyka w sobie Wielką Polskę własną, Mazowsze, Kujawy, Pomorze, Prussy, Kaszuby, Krainkę, &c. Xięstwa Śląskie odpadły od Korony przed lat 400. Lemburg y Bytom w ręku Elektora Brandeburskiego: także Drahim y Powiat Elbląski z swemi Przedmieściami, ZYGMUNT Król Polski Roku 1525. Królewiec y Xiążęce Prussy dał Lennym prawem Olbrachtowi Margrabi Brandeburskiemu. Tego wieku Prussy (tak rzeczono: Xiążęce) zaszczycają się tytułem Królestwa, od Roku 1701.

A

I. PO.

1. POZNANSKIE WOJEWODZ:

Ma --- Senatorów 9. Powiatów 4. Starostw 8. Dzierżawy się nie liczą.

SENATOR: Krzeń: Biskup Poznański, Wojewoda Poznański, Kasztelan Poznański.

KASZTEL: Mnieysi, Miedzyrzecki, Rogoziński, Szremski, Przemycki, Krzywiński, Santocki.

POWIATY: -- Poznań, Polesna, Wschowa, Fraustadum, Kościan, Wałecz.

STAROSTWA -- Poznańskie Grodowe, Wschowskie Grodowe, Wałeckie Grodowe, Kościańskie Przygódek, Babimostkie, Nowodworskie, Miedzyrzeckie, Rogozińskie, Drahimskie w reku Regnanta Barlińskiego, Kopanica, Mošina, Oborniki &c.

RZEKI -- Notecz, Warta, Ober. Hosla.

2. KALISKIE WOJEWODZ:

Ma Senatorów 8. Powiatów 6. Starostw 13. Dzierżawy nie liczą się.

SENATOROWIE: Arcy-Biskup Gnieźnieński Prymas Koronny, Wojewoda Kaliski, Kasztelan Kaliski, Kasztelan Gnieźnieński.

KASZTELANI MNIEYSI - Łęcki, Nakielski, Biechowski, Kamiński.

POWIATY -- Kalisz, Calissium, Gniezno, Nakło w Kraince, Pyzdry, Konin, Kczyn.

STAROSTWA Kaliskie Grodowe, Nakielskie Grodowe, Gnieźnieńskie Przygódek, Kczyńskie Przygódek, Konińskie Przygr., Pyzdrowskie Przygódek, Kolskie, Odolanowskie, Pobiedziskie, Stawiszkie, Szremskie, Szremskie, Uyskie, Klecko, Mieciśko, Pietrzyków &c.

RZE-

RZEKI -- Prośna, Notecz, Warta, Szrzela. Dwa te Województwa, Poznańskie y Kaliskie Generałem spólnie miewają Seymiski w Szre-dzie. Tam obierają na Seym walny ----- Po-dów - 12. Na Trybunał Koronny, w Poniedziałek po Narodzeniu N. P. Deputat: 4. Naza-jutrz na Seymiku Kommissarskim, obierają do Radomia -- Kommiss: -- 4. Do Generału Wiel-ko-Polskiego należy Grodów 7. Poznański, Ka-liski, Gnieźnieński, Kczyński, Koniński, Kościański, Pyzdrowski.

Sądy są tylko w Poznaniu y Kaliszu.

3. SIERADZKIE WOJEWODZ:

Ma -- Senatorów 5. Powiatów 4. Starostw

2. Dzierżawy nie liczą się.

SENATOROWIE: Wojewoda Sieradzki, Kasztelan Sieradzki.

KASZTEL: MN. Rospirski, Spicimirski, Konarski.

POWIATY. Sieradz, Siradia, Piotrkow, Tu Trybunał, Szadek, Radąbsk.

STAROSTWA. Sieradzkie Grodowe, Piotrkow-skie Grodowe, Brzeznicza, Padąbsk, Szadek, Szczerczów, Tuszyn, Warta, Kielczygów. &c.

RZEKI. Pilica, Prośna, Warta, Wolwierz. To Województwo Seymikuje w Szadku, obiera Posłów 4. Deput: 2. Kommiss: 1.

4. WIELUNSKA ZIEMIA.

Ma Senatora 1. Powiatów 2. Starostw 4. Dzierżawy nie liczą się.

SENATOR: Kasztelan MN. Wieluński,

POWIATY. Wieluń, Ostrezów.

A2

STA-

STAROSTWA. Wieluńskie Grodowe, Oltrze-
żowskie Grodowe, Bolesławskie, Grabowskie,
Klonna, &c.

RZEKI. Pilica, Prośna, Warta, &c. Ta Zie-
mia seymikuje w Wieluniu, obiera Posłów 2.
Deputata 1. Kommissarza do Radomia 1.

5. ŁĘCZYCKIE WOJEWODZ:

Ma Senatorów 5. Powiatów 4. Starostw 2.
Dzierżawy nie liczą się.

SENATOROWIE. Wojewoda Łęczycki, Ka-
sztelan Łęczycki.

KASZTEL: MN. Brzeziński, Inowłodzki, Ko-
narski.

POWIATY. Łęczycza Lancicia, Brzezina, Or-
łow, Inowłodz.

STAROSTWA. Łęczyckie Grodowe, Inowłodz-
kie, Zgierz, Rzeczyca, &c.

RZEKI. Wolwierz, Bzura, Pilica, Warta,
To Wojewodztwo seymikuje w Łęczycy, o-
biera na Sejm Posłów 4. Deputatów 2. Kom-
missarza 1.

6. BRZESKIE KUJAWSKIE WOJ:

Ma Senatorów 6. Powiatów 5. Starostw 5.
Dzierżawy nie liczą się.

SENATOROWIE. Biskup Kujawski y Po-
morski, Wojewoda Brzeski, Kasztelan Brzeski.

KASZTEL: MN. Kruświcki, Kowalski, Ko-
narski.

POWIATY. Brześć Bresta Cujawia, Radzie-
jów, Przedeck, Kowale, Kruświca.

STAROSTWA. Brzeskie Grodowe, Kowal-
skie Grodowe, Kruświckie Grodowe, Przedeckie
Gro-

Grodowe, Radziejowskie Grodowe, Krzewent,
Gębica, Kłodowa, Duninów, &c.

RZEKA. Wisła. JEZIORO Gopło &c.

7. INOWROCŁAWSKIE WOJ:

Ma Senatorów 3. Powiatów 2. Starostw 4.
Dzierżawy nie liczą się.

SENATOROWIE. Wojew. Inowrocławski,
Kasztelan Inowrocławski.

KASZTELAN MN. Bydgoski.

POWIATY. Inowrocław Junivladislavia, Byd-
gocz Biłgościa.

STAROSTWA. Inowrocławskie Grodowe,
Bydgoskie Grodowe, Dybrowskie, Gniewkow-
skie, &c.

RZEKI. Wisła, Brda, Notecz.

Obadwa te Wojewodztwa, Brześć Kujawski
y Inowrocław, spólnie miewają Seymiki w Ra-
dziejowie, obierają Posłów 4. Deput. 2. Kom-
missarzów 2.

TRYBUNAŁ KORONNY.

Trybunał sędzi się w Piotrkowie y Lublinie,
tam dla spraw Wielko-Polskich, tu dla ma-
ło-Polskich: w Piotrkowie zaczyna się w Ponie-
dziełek po S. Franciszku Afsyżskim, trwa do
Kwietney Niedzieli: Deputaci tu na początku
przysięgają Duchowni przed Prezydentem,
Swieccy przed Starostą lub Ziemstwem Piotr-
kowskim. Prezydent zawsze bywa z Kapituły
Gnieźnieńskiej, y wjeżdża publicznie do Piotrko-
wa, Marzalka obierają Deputaci z swego Koła.

á ten potym wjeżdża do Lublina. W Piotrkowie sádzá się sprawy Wojew: y ziem: do Łaski Wielko-Polskiej należących, to jest Wielkopolskich, Mazowieckich, Kujawskich, Pruskich, &c. Każde Województwo ma ná swoją Kadencyą naznaczony Mieściac, lub czas pewny. Przy każdym Województwie są 2. Regestry *Mixti y Compositi fori*, y mają naznaczone sobie 6. dni ná końcu każdego mieściaca, lub Kadencyi Województw, całe Koło lub *Mixtum forum* zabiera 3. dni, składa się ze wszystkich Deputatów Duchownych y Świeckich. Złożone Koło *Compositum forum* także trzy dni zabiera, składa się z sześciu Duchownych y sześciu świeckich Deputatów.

8. DOBRZYŃSKA ZIEMIA.

Ma Senatorow 3. Powiatow 3. Starostw 3. Dzierżawy nie liczą się.

KASZTEL: MN. Dobrzyński, Rypiński, Sioński.
POWIATY. Dobrzyń, Rypin, Siońsk.

STAROSTWA. Bobrownickie Grodowe, Dobrzyńskie, Rypińskie, Lipno, Nieszawa, Złotorya, &c.

RZEKI. Drwęca, Wiśła. *Driventia; Vistula.*

Ta ziemia seymikuje w Lipnie, obiera Posłow 2. Deputata 1. Kommiss: 1.

9. PŁOCKIE WOJEWÓDZTWO.

Ma Senatorow 5. Powiatow 8. Starostw 3. Dzierżawy nie liczą się.

Senatorowie. Biskup Płocki, Wojewoda Płocki, Kasztelan Płocki.

KASZTEL: MN. Raciążski, Sieprcki.

POWIATY, Płock, *Plocia*. Bielsk, Raciąż, Sierpc, Płońsk, Srzeńsk; Niedźborz, Mława.

Te 3. Powiaty czynią Ziemię Zawkrzyńską.

STARO: Płockie Grodowe, y oraz Płońskie, Mławskie &c.

RZEKI. Drwęca, Wkra, Wiśła.

Tego Województwa Seymiki w Raciążu, obierają Posłow 4. Deputat: 2. Kommiss: 1. Sądy Ziemskie w Płocku, Bielsku y Sieprcu kolejno. Ziemia Zawkrzyńska. *Terra Zaccorien-sis* ma osobne Ziemstwo w Mławie.

SĄDY KORONNE.

Trybunał z Piotrkowa przenosi się do Lublina z tymże Prezydentem, Marszałkiem, y Sędziami. Marszałek tu wjeżdża publicznie. Sądy trwają od Przewodney Niedzieli aż do S. Tomasza Apostoła. W Lublinie sádzá się także przez Mieściace, lub czas prawie cztero-Niedzielnny sprawy Województw do Łaski Mało-Polskiej należących, to jest Mało-Polskie, Podlaskie, Ruskie, Wołyńskie, Podolskie, Ukraińskie. Przy dokonczeniu Trybunału drugi raz przysięgają Deputaci Koronni.

KOMMISSYA. Radomska zaczyna się w Po-niedziałek po S. Stanisławie Biskupie, trwa niedziel 6. Biskup zawsze Prezyduje.

Sądy Ziemskie y Grodzkie sádzá się po Województwach, ná różnych mieyscach, y różnego czasu, według zwyczaju ziem y Województw. Tak Województwo Poznańskie ma sądy tylko w Poznaniu. Kaliskie tylko w Kaliszu, Wojew: Mazowieckie ma sądy Ziemskie w Każdey Ziemi.

A4

Ziem zaś sądy bywają po Powiatach, na przy-
kład Zakroczymska Ziemia sądzi się alternatą
w Zakroczymie, Serocku, Nowemiascie.

10. MAZOWIECKIE WOJEW:

Ma Senatorów 8. Ziem 10. Starostw 18.

Dzierżawy nie liczą się.

SENATOROWIE. Wojewoda Mazowiecki,
Kasztelan Czerski.

KASZTEL: MN. Warszawski, Wiski, Wyso-
grodzki, Zakroczymski, Ciechanowski, Liwski,

Z I E M I E.

I. CZERSKA ZIEMIA *Crienenfis Terra.*

POWIATY. Czerk, Grojec, Warka, Garwolin.

STAR: Czerskie Grod: Cirna, Garwolińskie,
Latowickie, Ośieckie, Wareckie, Groiec, Bąd-
kow, Stromiec.

II. WARSZAWSKA ZIEMIA.

POW: Warszawa, *Varfavia*, Błonie, Tarczyn.

STARO: Warszawskie Grodowe, Stanisła-
wowskie, Błońskie, Piaseczno, Jeziorna, Sęko-
cin, Słomin, &c.

III. WISKA ZIEMIA *Visnensis Terra.*

POW: Wizna, Wyokie, Radziłow.

STAR: Wiskie Grodowe.

IV. WYSZOGRODZKA ZIEMIA.

Nie ma żadnego Powiatu.

STAR: Wyszogrodzkie Grodowe.

V. ZAKROCZYMSKA ZIEMIA.

POW: Zakroczy, Serock, Nowemiasło, Sądy
Ziemkić w tych 3. Miastach.

STAR: Zakroczymskie Grodowe.

VI. CIECHANOWSKA ZIEMIA.

POW:

Державний архив Польщі

музей НАНУ

Наукова бібліотека

POW: Ciechanow, Sachtin, Przasnysz. Sę-
dy Ziemsk. w tych 3. Miastach.

STAR: Ciechanowskie Grodowe, Przasny-
skie, Janow, Nowemiasło, &c.

VII. ŁOMZIENSKA ZIEMIA.

POW: Łomża, Kolno, Zambrow, Ostrołęka,
Grod Koliński, y Zambrowski, przy Starościu
Łomżyńskim.

STAR: Łomżehskie, Ostrołęckie, &c.

VIII. ROZANSKA ZIEMIA.

POW: Rożan, Makow, Grod Makowski przy
Starościu Rożańskim.

STAR: Rożańskie Grodowe, Makowskie, &c.

IX. LIWSKA ZIEMIA.

Nie ma Powiatu, żadnego.

STAR: Liwskie Grodowe, Korytnica &c.

X. NURSKA ZIEMIA.

POW: Nur, Kamieńczyk, Ostrowie, Grody
przy Starościu Nurkim.

STAR: Nurkie Grodowe, Jadowo, Ostrowia,
Sulejow, &c.

RZEKI. Wisła *Vistula*, Narew, *Narwia*, Bug,
Bugus, Orzyca, *Oricia*, Liwiec, *Liviolus*.

W tym Województwie każda Ziemia seymi-
kuje w swej Stolicy, od ktorej ma Imię, y ka-
żda Ziemia obiera 2. Posłdów. Summ: Posłdów 20.

Generał odprawuje się w Warszawie, gdzie
kolejno z każdej Ziemi obierają Deputatów 2.
Komisarzów także kolejno 2.

XI. RAWSKIE WOJEWODZT:

Ma Senatorów 4. Ziem 3. Starostw 4. Dzier-
żawy nie liczą się.

SE

State Natural History

Museum NAS

Scientific library

SENAT: Wojewoda Rawski, Kasztelan Rawski.
KASZ: MN. Sochaczewski. Gościński.

ZIEMIE RAWSKIE.

1. Rawska własna ziemia. POW: Rawa, Bielsk;
2. Sochaczewska Ziemia, POW: Sochaczew, Mszczonów,
3. Gościńska ziemia, POW: Gościń, Gąbie.

STAR: Rawskie Grodowe, Gościńskie Grodowe, Sochaczewskie Grodowe, Gąbin, Guzów, Kapinos, Sanniki, Budziszewice, &c.

RZEKI: Rawa, Bzura.

W tym Województwie seymikuje Ziemia Sochaczewska w Sochaczewie, Rawska w Rawie, Gościńska w Gąbinie. Wszyscy obierają Posłów 2. Summa Posłów 6.

General Województwa w Bolestawie, tam kolejno obierają Deputatów 2. Kommissarza 1.

XII. CHEŁMIŃSKIE WOJEW:

Ma Senatorów 3. Powiatów 7. Starostw 7.

SENAT: Biskup Chełmiński y Pomezański.

Wojewoda Chełmiński, Kasztelan Chełmiński, POW: Chełmno *Culm*, Radzin *Reden*, Toruń *Thorn*, Kowalewo *Schonsee*, Grudziądz *Graudenz*, Brodnica *Strazburg*, Nowemialto *Neumarch*, Te dwa Powiaty czynią Michałowskią ziemię.

STAR: Kowalskie Grodowe, Brodnickie, Bratysławskie, Golubskie, Grudziądzkie, Lipińskie, Radzińskie, Pokrzywnickie, Lankork, &c.

RZEKI. Drwęca, Wiśła, Osa,

To Województwo obiera Posłów w Kowalewie. Liczba ich nie jest określona. W Radzinie obiera Deputatów 2. Kommissarza 1.

XIII.

Державний природознавчий музей НАНУ

Наукова бібліотека

XIII. MALBORSKIE WOJEWODZ:

Ma Senatorów 3. Powiatów 2. Starostw 3.

SENAT: Biskup Warmiński y Sambiński, Prezydent Ziem Pruskich, Wojewoda Malborski, Kasztelan Malborski.

POW: Malbork, Sztum.

STAR: Kiszporskie Grodowe, Sztumskie, Tolkmickie.

RZEKI, Wiśła, Nogat, Sala.

Wojew: Sejmikuje w Kiszporku lub w Sztumie, Posłów liczba nie jest opisana. Deputatów 2. Kommissarz 1.

Przedmieścia y Powiat Elbląski u Elektora Brandeburskiego w zastawie.

XIV. POMORSKIE WOJEWODZ:

Ma Senatorów 2. Powiatów 6. Starostw 18. Dzierżaw nie licząc.

SENATOROWIE.

Wojewoda Pomorski, Kasztelan Gdański,

POW: Tczewo *Dirchau*, Mirachow *Mirchau*, Puck *Pautzig*, Lemberg *Lauenburg*, Starogard *Stargard*, Swiecie *Schwetitz*, Człuchow *Schlouchau*, Bitow *Bitthan*.

Te dwa Powiaty pod Królem Pruskim.

STAR: Skarszewskie *Schoneck*, Grodowe.

Białeberskie, *Baldonburg*, Gniewskie *Mawe*, Borzechowskie, Człuchowskie, Mirachowskie, Nowskie, Parchowskie, Starogardzkie, Sobowickie, Kościerzynskie, Hamersztynskie, Jaśienieckie, Kiszewskie, Ościeckie, Puckie, Swieckie, lub Swickie, Tucholskie w Kaszubach.

Tczewo należy do Ekonomii Królewskiej Szyn...

State Natural History Museum NAS

Scientific Library

Szynwald, Zajaczkow, Miedzyłop, Smarzyn.

MORZE. Baltyckie, *Ost See Balticum Mare, Odnogi Morzkie, i. Gdańska odnoga Sinus Dantiscanus* (1. Affa, *Frisch, Hass. Sinus Venedicus*) 3. Pucka Zatoka, *Sinus Pucensis*.

RZEK: Wisła, Leniwka, Radunia, Motława.

Województwo seymikuje w Skarszewie, lub Starogardzie; Liczba Posłow nie opisana, Deputatów 2. Kommiss: 1.

Trzy Pruskie Woj: Chełmno, Malbork, Pomorze, po odprawionych u siebie Seymikach, jadą na Generał Pruski, raz do Grudziądza. Jeżeli który Seymik z tych trzech nie stanie, Generał nie bywa, albo jeżeli się Generał zerwie, Posłowie na Seym nie jadą.

Dziela się na Pruszy Koronne Polskie, y Brandeburskie.

W PRUSIECH KORONNYCH.

Są trzy wsponione Województwa: Chełmińskie, Malborskie, Pomorskie. y Warmia Xięstwo. W Województwach kwitną trzy główne Miasta Królewskie, 27. Miast małych Królewskich, (oprotz Biskupich Chełmińskich) Nad to Miast w Warmii.

TRZY GŁÓWNE MIASTA PRUSKIE.

Toruń *Thorn*, Elbląg *Elbing*, Gdańsk *Dantzig*.
Mówią: Toruń piękny, Elbląg mocny, Gdańsk bogaty. Pod Gdańskiem widać Zuławy, albo kępy bardzo przestronne y żyzne od Motławy y

Willy poczynione. O milę od Miasta nad Leniwką leży sławna Forteca Minda, a Latawia nad Morzem Baltyckim, od Głowy aż do morza zowią Leniwką, bo tam leniwo płynie, y Morze ją odbija. Głową zaś to miejsce, gdzie Wisła dzieli się na dwa koryta, lub warty, a jednym do Gdańska, drugim do Affy odnogi morskiej udaje się.

27. MIAST MNIEYSZYCH KROLEWSKICH. W WOJEW. MALBORSKIM.

Malbork *Marienburg*, Kiszpork *Christburg*, Nitich, Sztum, Tolkmicko. W Chełm: Grudziądz, Brodnica, Radzin, Leszyn, Golub. Kowalewo, Liczbarg lub Lautenberg, Neumark, lub Nowe Miasto, albo też *Neosor* w Pomorzu: Tczewo, Gnińw, Swiecie, Nowo, Puck, Starogard, Skarszew, Kościerzyn, Chojnice, Baldenburg, Tuchola, Frydland, Hamerszyn, Słuchow.

12. MIAST WARMINSKICH.

Brozberg *Braunfsberg*, Helzberg *Heilsberg*, Ormeta *Wormdjt*, Reszel *Resseil*, Bisztyniek *Bistein*, Zeburg *Seeburg*, Gutsztat, Biskupiec *Bisburg*, Warteburg *Warteburg*, Melzak *Melsack*, Olsztyn *Alenstein*, Framburg *Frauenburg*.

W PRUSIECH BRANDEBURSKICH.

Są te małe Ziemie: Sudawa, Nadrawa, Galindya, Pomezania, Salawonia, Baptonia, Sambia, Natan-gia, Hokerlandya lub Pogezamia. Trzy ostatnie teraz są znaczne. W Sambii: Królewiec, Łapkow, Tupława, Jurbork, Gombin, Goldapa, Stółupiany. Ragneta, Tylża, Fiszhausz. Forteca: Kłaypeda *Memel*. Pilawa *Pillau*, nad Morzem. W Naga-

tagii: S. Siekierka, Cynta, Ilawa, Domnowo, Welewa, Insterburg, Szczytno, Elk, Oleck *w Hokerlandyi*: Kwidzin, Działdow, Preyszmark, Osteroda, Gilgenburk, &c.

RZEK: Pregel lub Pregola, Niemen, Alla, &c.

W WIELKIEY POLSZZCZE ZNAYDUJĄ SIĘ

Wojew. Ziemie:	Senator: Krakow.	Kat: ilano: Mniejsi	Starost: Sądowi	Starost: bez Jurisdyk.	Polkowic na Sejm.	Ná Trebu D. utęci.	Komitate Rejemfay.
Wojew. Pozn.ńskie.	3	6	3	6			2
Wojew. Kaliskie.	4	4	2	11	12.	4	
Wojew. Sieradzkie.	2	3	2				1.
Ziemia Wieluńska.		1.	2.	2.	4.	2.	1.
Woj. Łęczyckie.	2	3	1.	1.	2.	1.	1
W. Brzesk: Kuj.	3	3	5		4.	2.	2.
W. Inowrocław:	2	1.	2.	2.	4.	2	1.
Ziemia Dobrzyńska.		3	1.	2.	2.	1	1
Woj. Płockie.	3	2.	1.	1.	4.	2	2.
W. Mazowieckie.	2	6	10	9	20.	2	2.
W. Rawskie.	2	2.	3	1.	6.	2.	1.
W. Chełmińskie.	3		1.	6.	Liczba	2	1.
W. Malborskie.	3		1.	2.	nie jest	2	1.
W. Pomorskie,	2.		1.	17.	opisa	2	
					od wojwka.	3.	
Summa.	31	34	35	60	58	24	19

MAŁO POLSKA

G Raniczy ná Zachod z Śląskiem, ná Południe z Węgrami, z ziemią Turecką, albo Wołochami y Tatarami, ná Wschod z Moskwą, ná Północ z Wielką Polską, Mazowszem, Litwą. Zamyka w sobie Małą Polskę właściwą, Podlaśie, Ruś Czerwoną, Wołyń, Podole, Część Ukrainy, Pokucie, Spiż, lub Hrabstwo Spiskie &c. Oderwali się od Korony Hospodar Wołoski, y Wojewoda Multański dawni Hołdownicy Króla Polskiego, á pozšli pod jarzmo Bisurmańskie. Miasto Kijow z Kozakami Zaporohskimi, z Czerniechowem y Siewierzem pod Rofsyą. Część Ukrainy między Dnieprem, Bohem y Nieftrem pod Carem Turekim.

Dzieli się ná 13. wielkich części, nie licząc oderwanego Czerniechowa z Siewierzem, Wojewodztw 10. Xięstwo 1. Ziem osobnych 2. Wojewodztwa te są, Krakow, Sędomierz, Lublin, Podlaśie, Ruś, Bełz, Podole, Kijow, Wołyń, Braclaw. Xięstwo Oświęcim y Zator. Ziemie, Chełm, Halicz. W Województwach y Ziemiach są jeszcze inne małe Powiaty, Starostwa, Dzierżawy. Wojew: Czerniechowski pod Moskwą.

1. KRAKOWSKIE WOJEWODZT:

Ma Senatorow 6. Powiatow 7. Starost 22, Dzierżawy się nie liczą. **W.D.**

SENAT: Krzesł: Biskup Krakowski oraz Xiążę Siewirski, Kasztelan Krakowski, Wojewoda Krakowski, Kasztelan Woynicki.

KA-

KASZTEL: MN. Sądecki, Biecki.
POWIAT: Krakow Carrodunum, Tu Kró-
tów Koronacya, Sąd, Biecz, Proszowica, Xieźno,
Lelow, Szczyrzyce.

STAROSTWA. Krakowskie Grodowe, Są-
deckie Grodowe, Bieckie Grodowe, Bądzińskie,
Bocheńskie. Tu Solne Zupy, Czchowskie, Czor-
styńskie, Dębowieckie, Dobczyckie, Krze-
czowskie, Krzepickie, Lanckorońskie, Lelow-
skie, Libuskie, Nowotargkie, Olsztyńskie, Oy-
cowskie, Rabsztyńskie, Uyskie, Wolbramskie,
Zarnewieckie, Spiskie *Scepulum*.

DZIER: Barćice, Grybow, Jadowniki, Msza-
na, Tymbarg, Woynicz, &c.

RZEKI: Wisła, Raba, Rudawa, Dunajec, Pi-
lica, Warta, Poprut, &c.

To Województwo ma Seymiki przed-Sey-
mowe w Proszowicach, obiera Posłów 6. Na
Seymiku Deputackim w Poniedziałek po Na-
rodzeniu Naysw: Panny obiera Deputatów 2.

Nazajutrz na Seymiku Kommissarskim o-
biera do Radomia Kommissarza 1.

SPIZ. Lub Starostwo Spiskie leży przy gó-
rach Tatrach lub Krpackich, na granicy Wę-
gierskiej, odeszło było od Polski w połagu,
wróciło się za Króla Jagiełły Roku 1412. kiedy
Zygmunt Król Węgierski załatwił tę zie-
mię Królowi Polskiemu w 37. tysięcy Sexagen
Groszy Pragskich. Są tam Miasła Druzbak, Po-
doleniec, &c.

2. OSWIECIMSKIE XIESTWO.

Ma Senatora 1. Powiatow 2. Starostw 2.

SENATOR: Kasztelan MN. Oświęcimski.

POWIAT: Zator, Oświęcim.

STAROSTWA. Oświęcimskie Grodowe,
Zatorskie.

DZIER: Berwałd, Lipnik, Biała.

RZEKI: Wisła, Soła, Biała.

To Xięstwo Seymiki przed-seymowe miewa
w Zatorze, tygodniem przed Proszowskim, O-
biera Posłów 2. Deput: 1. Kommiss: 1.

3. SĄDOMIRSKIE WOJEWODZTWO.

Ma Senatorow 9. Powiatow 8. Starostw 17.
Dzierżawy się nie liczą.

SENATOR: Wojewoda Sandomirski, Kaszte-
lan Sandomirski.

KASZTEL: MN. Wiślicki, Radomski, Za-
wichostki, Zarnowski Małogoski, Połaniecki,
Czechowki.

POWIAT: Sandomirz *Sandomiria*, Radom.
Tu Trybunał Ikarbowy, Chećiny, Opoczno, Kor-
czyn, *Neo Corcinum*, Steżyca, Wiślica, Pilzno.

STARO: Sandomirskie Grodowe, Radomskie
Grodowe, Chećińskie Grodowe, Opoczyńskie Gro-
dowe, Korczyńskie Grodowe, Steżyckie Grodo-
we, Wiślickie, Pilźnińskie, Stobnickie, Koźieni-
ckie, Przedborskie, Radofzyckie, Robczyckie,
Ryczywońskie, Szydłowskie, Soleckie, Zawicho-
skie.

Dzier: Gołab, Małogoszcz, Radzice, Ryki,
Zwoleń, Przernyków, &c.

Rzeki. Wisła, San, Ropa, Wisłoka, Nida, Pili-
ca, Dunajec, Wieprz.

To Województwo seymikuje w Opatowie, O-
biera Posłów 7. Deput: 2. Kommiss: 1.

B

4.

State Natural History
Museum NAS
Scientific library

Наукова бібліотека

4. LUBELSKIE WOJEWODZTWO.

Ma Senatorów 2. Powiatów 3. Starostw 6. Dzierżawy nie liczą się.

Senatorowie. Wojewoda Lubelski, Kasztelan Lubelski.

Powiaty. Lublin, *Lublinum*, Łuków, Urzędów. *Starostwa.* Lubelskie Grodowe, Trybunał Łukowskie Grodowe, Urzędowskie, Kazimierskie, Parczowskie y Radziwiłskie,

Dzierżawy. Przybyławice, Wawolnica, Wierzniów, Kąkolewnica, Zbuczyn, &c.

Rzeki. Wisła, *Vandalus*, lub *Eridanus*, lub *Albula*, lub *Vistula*, Wieprz *Veprus*, Bystrzyca *Bistricia*, San *Sanus* &c.

Województwo sejmikuje w Lublinie. Obiera Posłów 3. Deputatów 2. Kommissarza 1.

5. PODLASKIE WOJEWODZTWO.

Ma Senatorów 2. Ziemi 3. Starostw 9. Dzierżawy nie liczą się.

Senatorowie. Wojewoda Podlaski, Kasztelan Podlaski.

Ziemi. 1. Drohicka, *Drohicinum*, 2. Bielska Ziemia ma Brański Powiat. 3. Mielnicka Ziemia

Starostwa. Drohickie Grodowe, Bielskie, Brańskie Grodowe, Mielnickie Grodowe, Augustowskie, Goniądzkie, Knyszyńskie, Narewskie, Raygrodzkie, Kleśzczele, Łośce, &c.

Rzeki. Narew *Narwia*, Bug *Bugus*, Nurzec *Nurcia*, Liwiec *Liviolus*, Biała *Albis*, Brok *Brocus*, Suraz *Surasia*, Bibra &c.

W tym Województwie sejmikuje Ziemia Bielska w Brańsku, Ziemia Drohicka w Drohiczynie, Ziemia

Ziemia Mielnicka w Mielniku. Każda obiera 2. Posłów, summa Posłów 6. Deputata na Trybunał Koronny Ziemia Drohicka obiera w Drohiczynie 1. Kommissarza do Rademia 1. Ziemia Bielska z Ziemią Mielnicką obiera alternatą po jednym Deputacie, raz z Mielnickiej w Mielniku, drugi raz z Ziemi Bielskiej w Brańsku, y bywa na Trybunał Koronny Deputat 1. Także od tych 2. Ziemi Kommissarz 1.

6. RUSKIE WOJEWODZTWO.

Ma Senatorów 6. Ziemi 3. Starostw 15. Dzierżawy się nie liczą.

Senatorowie. Arcybiskup Lwowski, Biskup Przemyński, Wojewoda Ruski, Kasztelan Lwowski.

Kasztel. MN. Przemyński, Sanocki.

Z I E M I E,

1. LWOWSKA ZIEMIA LEOPOLIS.

Zamyka w sobie Powiat, lub Ziemię Żydaczewską,

Starostwa. Lwowskie Grodowe, Żydaczewskie Grodowe, Drochowskie, Dolnińskie, Grodeckie, Jaworowskie, Kamionackie, Szczereckie.

Dzierżawy. Gliniany, Bobrka, Janów, Kamienopol, &c.

II. PRZEMYSKA ZIEMIA, PRÆMISLIA.

Powiaty. Przemyński y Przeworski.

Starostwa. Przemyńskie Grodowe, Drohobyckie, Leżajskie, Mościckie, Stryjskie, Wisznińskie.

Dzierżawy. Krzeczkowa, Liśiatycze, Łuków, Medyka, Radenice, Kawczykat, &c.

III. SANOCKA ZIEMIA SANOCIA.

Starostwo Sanockie Grodowe, Krośno, Mrzygłód, Sanoczek. B2 *Rzeki*

Rzeki. Dniestr lub Niestr *Tyras, Danaster, Bug,*
San, Stryi, &c.

To Województwo miewa Seymik Generalny
w Wisni, obiera Posłow 6. Deputatów 3. Kom-
missarzów 3.

7. HALICKA ZIEMIA.

Ma Senatora 1. Powiatów 2. Starostw 8. Dzierża-
wy się nie liczą.

Kasztelan MN. Halicki na Pokuściu.

Powiaty. Halicz *Halicia*, Trębowola, Kołomyja.

Starostwa. Halickie Grodowe, Trębowolskie
Grodzkie, Buczniowskie, Kołomyjskie, Rohatyńskie,
Sniatyńskie, Solotwińskie, Tlumackie, Jabłonów,
Suchyśław, Kałusza, Mogilna, Krasnopole, Czar-
towiec.

Rzeki. Dniestr *Tyras*, Prut *Hierafsus*.

Ta ziemia seymikuje w Haliczu na tydzień
przed Generałem Wiśnińskim, Posłowie obrani
jadą z swoją instrukcją do Wiśnina. Generał
Ruski obiera Posłow 6. Deput: 1. Kommiss: 1.

8. CHEŁMSKA ZIEMIA.

Ma Senatorów 2. Powiatów 2. Starostw 5.

Senat: Biskup Chełmski, Kasztelan Mnieszy
Chełmski.

Powia: Chełm *Chełma*, Krasnostaw *Krasno-*
stavia.

Starost: Chełmskie Grodowe, Krasnostawskie
Grodowe, Lubomlskie, Ratneńskie, Hrubieszow-
skie, Stolno, Nowosiółki, &c.

Rzeki. Bug, Wieprz.

Ta ziemia seymikuje w Chełmie, Obiera Po-
słow 2. Deputata 1. Kommissarza 1.

9. BELSKIE WOJEWODZTWO.

Ma Senatorów 3. Powiatów 5. Starostw 10.

Senat. Woj: Belski, Kasztelan Belski.

Kasztelan MN. Lubaczewski.

Powiaty. Belz *Belsa*, Busk, Grabowiec, Ho-
rodla, Lubaczow.

Starostwa. Belskie Grodowe, Buskie Grod-
owe, Grabowieckie Grodowe, Horodelskie Gro-
dowe, Lubaczowskie, Mostowskie, Sokalskie,
Korytnickie, Tyśzowieckie, Tarnogorskie, Szczu-
rowice, Lipowiec, Dębna lub Dubna.

Rzeki. Bug, Wieprz.

Województwo seymikuje w Belzie. Obiera
Posłow 4. Deputatów 2. Kommissarza 1.

10. PODOLSKIE WOJEWODZTWO.

Ma Senatorów 3. Powiatów 3. Starostw 12.
Dzierżawy się nie liczą.

Senat: Biskup Kamieniecki, Wojewoda Po-
dolski, Kasztelan Kamieniecki.

Powiaty. Kamieniec *Camenecum*, Latyczow,
Czerwonogrodzkie.

Starost: Kamienieckie Grodowe, Latycz-
owskie Grodowe, Czerwonogrodzkie, Barskie,
Chmielnickie, Kopaygrodzkie, Mukatowskie,
Płoskirowskie, Salnickie, Skalskie, Smotryckie,
Ulanowskie, Litynia, Chreptejow, Domanow.

Rzeki. Boh, Niestr, Smotrycz.

Wojew: seymikuje w Kamieńcu.

Posłow 6. Deput: 2. Kommiss: 1.

11. KIJOWSKIE WOJEWODZTWO.

Ma Senatorów 3. Powiatów 3. Starostw 8.

Senatorowie. Biskup Kijowski, y Czerniecho-
wski.

ski, Wojewoda Kijowski, Kasztelan Kijowski.

Powiaty. Kijowskie własne Wojew: Zytomirski Powiat, Owrucki Powiat.

Starostwa. Zytomirskie Grodowe, Owruckie Grodowe, Bałocerkiewskie, Czehryńskie, Czerkaskie, Kaniowskie, Korshuńskie, Trechtymirow, Liśianka.

Rzeki. Dniepr, Taśmina, Roś, Siniawoda, lub Senuchid, Irpeń, Stuchna lub Stulma.

Wojew: seymikuje w Zytomierzu lub Owru-
czu, obiera Posłow 6. Deputatów 2. Kommissa: 1.

Wojewodztwa Kijowskiego część ma Moskal y Turczyn. Czarowi Mosk: Roku 1686. 6. Maja, oddana wszytka ukraina za Dnieprem, y te osady: Pułtawa, Perewołoczna, Peryasław, Mirogród, Łubny, Pryłuk, Hadyacz, Ostrz, Baturyn, Niżyn, aż do Putywla. A przed Dnieprem Kijow, Pieczary, Trypol, Stajki, Wasilkow, y wszytkie grunta między rzeczkami Stulmą y Irpenią, na mil 5. Zachodni tedy brzeg Dniepru od uścia Irpeni nad Kijowem aż do Stajek y daley w doł na milę do Moskwy należy. W dole nad Dnieprem zostaly przy Polssze Rzyfzczow, Trechtymirow, Kaniow, Moszna, Sokolnica, Czerkasy, Borowica, Buzyn, Kryłow, Czehryn aż do Taśminy rzeki.

Pod Turkami w niż Dniepru, były Zaporochy, Sicz, Kudak, y inne Siedliska y kępy Kozackie od Taśminy rzeki w Dniepr wpadającey mimo Czehryn polem do Czarnego lasu, y daley do Bohu y Dniestru pod Raskowem. Ale R. 1739. Turcy Moskałom oddali Sicz Kozacką przed

Dnieprem, a za Dnieprem wielkie pola ku Krymowi, Reszta jednak Ukrainy niewierney pod Turkami y Tatarami.

12. WOŁYŃSKIE WOJEWODZTWO.

Ma Senatorow 3. Powiatow 3. Starostw 4. Dzierżawy sę nie liczą.

Senatorowie. Biskup Łucki y Brzeski, Wojewoda Wołyński, Kasztelan Wołyński,

Powiaty. Łuck Łuceoria, Włodzimierz Lodomiria, Krzemieniec.

Starost. Łuckie Grodowe, Włodzimierskie Grodowe, Krzemienieckie Grodowe, Kowelskie &c.

Rzeki. Styr *Stirus.* Horyn *Horinus.* Ikwa *Iqua.* Słucz *Slucia.*

To Wojewodztwo seymikuje w Łucku, obiera na seym. Posłow 6. Deputatów 3. Kommissarza 1.

13. BRACŁAWSKIE WOJEWODZTWO.

Ma Senatorow 2. Powiatow 3. Starostw 2.

Senatorowie. Wojewoda Bracławski, Kasztelan Bracławski.

Powiaty. Bracław *Bratislavia*, Winnica, Zwinograd.

Starostwa. Bracławskie Grodowe, Winnickie Grodowe, Zwinograd, Chyżyńce. Nizin &c.

Rzeki. Boh *Hypanis*, Niestr lub Dniestr *Tyras.*

Wojewodztwo podczas wojny seymikuje w Włodzimierzu, podczas pokoju w Winnicy, obiera Posłow 6. Deputatów 2. Kommissarza 1.

14. CZERNIECHOWSKIE WOJEWODZTWO.

Ma Senatorow 2. Powiatow 2. Starostwo 1.

Senat: Wojewoda Czerniech: Kasztelan Czerniech:

Powiaty. Czerniechów, Nowogrudek, Siewierski.

Starost: Nowogrudzkie Grodowe.

Wojew: seymikuje w Włodzimierzu. Posłowa 6. Deputatów 2. Kommissarza 1.

Cały Czerniechów y Siewierz pod Moskwą. Władysław IV. Roku 1633. te Xięstwa przyłączył do Polski, ale traktat Grzymułtowski zupełnie je oderwał Roku 1686. za Jana Kazimierza.

M I A S T A.

Czerniechów, Nowogrudek, Głuchów. Odpadł też náów czas od Litwy Smoleńsk, Starodub. Poddął się Carowi Smoleńsk Roku 1654. ułtąpiony mu Roku 1667. a w Roku 1686. wiecznie oddany. Odeszły Miasta Smoleńsk, Biała, Dorohobuz, Starodub, Brańsk, Szereńsk. *Exulantom* Smoleńskim nadano niektóre Starostwa w Powiecie Wilkomierskim, Grodzieńskim, Kowieńskim przez Sejm 1662. potwierdzono 1667. 1670. 1673. 1690. A za Króla AUGUSTA II. zupełnie te Starostwa w dobra Ziemskie odmieniono Roku 1699. y toż samo potwierdzono Roku 1717.

WALNE RADY KORONNE.

Sejm ordynaryiny bywa co 2. lecie, w Warzai: 2. razy, w Grodnie raz trzeci. Zaczyna się w Poniedziałek po S. Michale, trwa Niedz: 6. Zagaja stary Marzatek jeżeli jest Poł: albo pierwszy Poł: z tey Prowincyi, przy ktorey stara łaska była. Obierają z godnem głosem Marzalka, Kolejno, raz z W. Połki, drugi raz z M. Połki, trzeci z Wielkiego

kiego Xięstwa Litewskiego. Seymy Konwokacyi, Elekcyi, Koronacyi y extraordinarynie nie należą do Alternaty mieysca, ale łaska zawsze koleynoidzie. Sejm zerwan náobranu Marzalka (jakby nie był) w alternatę nie idzie.

Wchodzą w Radę trzy stany: Królewski, Senatorski y Rycerski.

I. STAN KROLEWSKI.

Zamyka w sobie jedną Osobę J. K. Mści P. N. Miłościwego.

2. STAN SENATORSKI.

Ma Osob 146. to jest Arcy-Biskupow 2. Biskupow 15. Wojewodow 33. Starostę Zmudzkiego 1. Kasztelanow Krzest: 36. Kasztelanow Mn. 49. Ministrow Stanu 10. Ci 2. Marzalkowie Wielcy, 2. Kanclerzowie WW. 2. Podkanclerzowie, 2. Podskarbiowie, WW. 2. Marzalkowie Nadworni, Koronni y Wielkiego Xięstwa Litewskiego. Wszyscy 136. zasiadają.

3. STAN RYCERSKI.

Obiera y wysyła z 3. Prowincyi, Posłow 184. oprócz Pruskich, których liczba nie jest opisana. Roku 1736. było ich 59. Bywają tedy oprócz Prus, z Wiel: Polski 58. z Mał: Polski 72. z Wielkiego Xięstwa Litewskiego. 54.

IZBA SENATORSKA Y POSELSKA.

W Senatorskiej KROL ná Tronie zasiada, a przy nim stoją Urzędnicy Koronni y Litewscy, y kiedy trzeba. Ministrowie. Od Tronu odpowiada Posłom Kanclerz. Senatorowie Krzestowi siedzą z obudwóch stron ná Krzestach. Za Krzestami ława dla Kasztelanów Mniejszych. Za ławą

ławą miejsce dla Posłów, kiedy oni przycho-
dzą do Senatu. Ministrowie Stanu mają swoje
Krzesła na przeciw Tronu. W Izbie Poselskiej
sami Posłowie zasiadają y Prawa kuja.

P O R Z A D E K

SEYMU z KONSTYTUCYI 1690.

1. Obranie Marszałka na dniu pierwszym, y
jego przysięga. 2. Rugi, lub uspokojenie zarzu-
tów Posłom.

3. Oznajmują Królowi o obranym Marszał-
ku, naznaczeni Posłowie. 4. Izba Poselska idzie
do Senatu witać Króla. Całują rękę Pana Po-
słowie swym porządkiem wezwani od Marszał-
ka Seymowego. 5. Czytają Pakta, Konwenta,
Propozycye od Tronu, Skrypta do Archiwu z
przeszłego Seymu podane, Senatu. Konsulty. 6.
Upomnienie się o rozdanie Wakansow. 7. Mo-
wy Senatorokie: Biskupow, Woj: Kasztel: y 10.
Ministrow. 8. Naznaczają z Senatu do opisania
Konstytucyi, do słuchania rachunków Skarbu
Koronnego, Litewskiego y Artyleryi, z przysię-
gą. 9. Relacye Posłow do Monarchow. Audyen-
cya Posłow Woyskowych. 10. Po tym wszyscy
Posłowie wracają się do swej izby. Tam
Marszałek naznacza z 3. Prowincyi do Sądow
Seymowych, do Pisania Konstytucyi, z przysię-
gą, do słuchania Rachunku Skarbu y Artylleryi
11. Prawa układu Izba Poselska. Tym czasem
sądy Seymowe w Senacie. 12. Powraca z Kon-
stytucyami Izba Poselska do Senatu, pięćmi dnia-
mi przed końcem Seymu. Tam naznaczają się
Senatorowie na Trybunały Skarbowe. Czytają
się

się Konstytucye z wolnym Senatu przymowie-
niem się. Seym kończy się bez świec, przez po-
żegnanie Maještatu od Marszałka Seymowego.
FEUDA KORONY POLSKIEY.

1. *Lemburg y Bytow* w Pomeranii od Roku
1658. w Prusiech Elektor Brandeburski uwol-
nion od hołdu Roku 1568. y przez Pakta Oliwkie
Roku 1660. Starostwo Drahimskie, Powiat y
przedmieścia Elbląskie trzyma w zastawie.

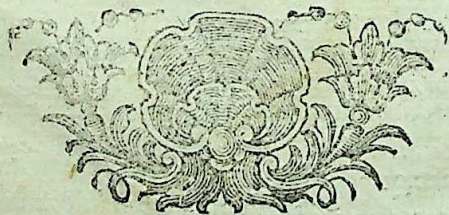
2. *Xieſtwo Kurlandskie y Semigalickie* od Roku
1561. jest hołdem. 3. *Hospodar Wołoski* hołdo-
wał od Roku 1401. za Władysława Jagiełły, lecz
ZYGUNT III. Choćima y Wołochow Tur-
kom ustąpił, 1618. 4. *Wojewoda Multański* R.
1436. przysięgł we Lwowie Władysławowi III.
y był dannikiem, odpadł ten wiarołomca R. 1518.
ZIEMIE OD POLSKI ODERWANE.

1. *Infanty*. przyciśnione od Moskwy poddały
się Zygmuntowi Augustowi w Wil: Roku 1561.
Potym R. 1567. Król je przyłączył do Litwy,
Ketlera uczynił Xiążęć: Kurlandskim, a swym
Hołdownikiem, Roku 1569. w Lublinie do Li-
twy y do Polski przyłączone Infanty. Za zy-
gmunta III. Szwed najechał na te ziemie y wydarł.
Za Jana Kaźimierza, Przez Oliwski pokoy, od-
dana Szwedom Ryga, Dyament, Kircholm, Ko-
konauz, Wolmar, Derpsk, Parnawa, Wenda &c.
Została przy Polsce częśćka za Ewiksztą rze-
ką: Kryżborg, Dyneburg, Lucyn, Rzeżycza, Ma-
rynauz. Piotr, na ow czas, Car Moskiewski przy-
rzekł Rzeczypospolitey Roku 1704. zawojowa-
wszy Rygę oddać ją z całemi Infantami Koro-
nie Polskiej, bez żadney nagrody.

2.

2. Nowogrod Wielki wziął Litwie Iwan Car Mosk: Roku 1479. 3. Smoleńsk wzięty od Moskwy Roku 1654. A w Roku 1667. odpadło od Litwy całe Województwo Smoleńskie y Powiat Sturudubowski. 4. Ukraina ma w sobie 3. Wojewodztwa, Braclaw, Kijow, Czerniechów. Przy nas Braclaw; resztę pozarpały bunt y Kozackie. Roku 1648. Chmielnicki Hetman Kozacki (kiedy Władysław IV. umarł) związał się z Moskwą, po jego śmierci Wyhowski Hetman, z ludem Przed-Dnieprskim oddał się Królowi, Kozacy Zадnieprscy zostali pod Carem R. 1667. za Jana Kazimierza ustąpiona Carowi cała Ukraina Za Dnieprem. Siewierz, Czernichow na zawsze, a przed Dnieprem Kijow na lat dwie. Lecz w Roku 1686. Kijow zupełnie odpadł. Kozacy między Niemcem, y Bohem y Dnieprem Turkom się poddali. Teraz Sicz Kozacka pod Moskwą od Roku 1739. reszta pod Tatarami.

5. Śląsk za Władysława Łokietka oderwał się od Polki. A Kazimierz Wielki ustąpił Janowi Królowi Czeskiemu prawa na Xięstwa Śląskie, Opole, Głogow, Zagan, Wrocław &c. Roku 1340.

W MAŁEY POLSZCZE ZNAYDUJĄ SIĘ

	Senecora Krzesłowi.	Kaliskiano: Mniowi.	Starosta: Sadowi.	St. rof: bez Ju ilick.	Pokrowie na Sejm.	Deputaci Na Urzadu.	Konstancie Radomicy.
Wojew: Xięst: Ziemie:							
Wojew: Krakowskie.	4.	2.	3.	19.	6.	2.	1.
Xięstwo Oświęcimskie.		1.	1.	1.	2.	1.	1.
Wojew: Sandomierskie.	2.	7.	6.	11.	7.	2.	1.
Wojew: Lubelskie.	2.		2.	4.	3.	2.	1.
Woj: Podlaskie.	2.		3.	6.	6.	2.	2.
W. Ruskie.	4.	2.	4.	11.	6.	3.	3.
Ziemia Halicka.		1.	2.	5.	6.	1.	1.
Ziemia Chełmska.	1.	1.	2.	3.	2.	1.	1.
Woj: Bełskie.	2.	1.	4.	6.	4.	2.	1.
W. Podolskie.	3.		2.	10.	6.	2.	1.
W Kijowskie.	3.		2.	7.	6.	2.	1.
W. Wołyńskie.	3.		3.	1.	6.	3.	1.
W. Braclawskie.	2.		2.		6.	2.	1.
W. Czernichowskie.	2.				6.	2.	1.
Summa.	30	15	36	84	72	27	17

WIELKIE XIĘSTWO LITEWSKIE.

ZAmyka w sobie Litwę właściwą; Zmudź, Białą Ruś, Czarną Ruś, Poleście, y Inflanty z Kurlandya. Inflanty do Litwy, oraz y do Polski należą. Kurlandya jest hołdem Króla Polski: Dzieli się na ziem, lub części 23. to jest: na Wojewodztw 9. Xięstwo Zmudzkie 1. Powiatow 13. Nie licząc odpadłego Smoleńska y Staroduba:

1. WILENSKIE WOJEWODZTWO.

Ma Senatorow 3. Powiatow 5. Starostw 36. Dzierżawy się nie kładą.

Senatorowie. Biskup Wileński, Wojewoda Wileński, Kasztelan Wileński.

P O W I A T Y

1. WŁASNE WILENSKIE WOJEWODZ:

Grody przy Wojewodzie.

Starostwa. Brzeskie, Inturskie, Kiernowskie, Myszagolskie, Szyrwieńskie.

2. OSZMIANSKI POWIAT.

Starostwa. Oszmiańskie Grodowe, Daugiel-
skie, Duckie, Dziewieniskie, Hubskie, Jakubskie,
Krewskie, Lipniskie, Markowskie, Miadziołskie.
Tu sądy Trabskie, Wileyskie, Pokretońskie, &c.

3.

3. LIDZKI POWIAT.

Starostwa. Lidzkie Grodowe, Borciańskie, Dubiskie, Eyszyskie, Koniawskie, Nowodworskie, Ostryńskie, Raduńskie, Wasiliskie, &c.

4. WILKOMIRSKI POWIAT.

Starostwa. Wilkomirskie Grodowe, Bolnickie, Kupiskie, Oniksztańskie, Pieniańskie, Subockie, Ułzpolskie, &c.

5. BRASŁAWSKI POWIAT.

Starostwa. Braślawskie Grodowe, Opekie &c.
Rzeki. Wilia, Wilenka, Święta, Zeymiana, Narocz, &c.

Wojewodztwo Wileńskie seymikuje w Wilnie, a Powiaty w swojej Stolicy, z każdego Seymiku na Seym obierają Posłów po 2. także naddeputackim Seymiku wponiedziałek po Gromnicach obierają po 2. Deputatów na Trybunał Główny W. X. Litewskiego.

Summa Posłów 10. Deputatów 10.

SADY W.X. LITEWSKIEGO.

Tryb: Ziemi poczyną się po Przewodney Nie-
dzieli w tydzień, trwa przez 20. Niedzieli, z któ-
rych 17. naznaczone są na sprawy oczywiste, a
trzy na dylacyne. Po wyściu 20. Niedzieli po-
dług Konstytucyi R. 1727. zaczyna się Trybu-
nał Skarbowy pod innym Marszałkiem z Koła
Deputackiego obranym; zasiadają ciż Deputaci,
y 2. Kommissarze z Xięstwa Inflantkiego, jako
też dwa Kommissarze od Woyska Litewskiego.
Wchodzą jeszcze tam Senatorowie naznaczeni
od Króla, Instygator, Skarbny, y Pisarze Skar-
bowi W.X.L. Trwa Skarbowy Trybunał Nie-
dzieli

dziel 4. tojest: Niedziel dwie w Wilnie, a potem dwie w Mińsku, lub Nowogròdku, alternatą.

W Niedziel 4. Po skończonym Wileńskim Trybunale, zaczyna się reasumpcyja Trybunału raz w Mińsku, drugi raz w Nowogròdku.

2. TROCKIE WOJEWODZTWO.

Ma Senatorow 2. Powiatow 4. Starostw 32. Dzierżawy się nie kładą.

Senatorowie. Wojewoda Trocki, y Kasztelan Trocki.

P O W I A T Y

1. WŁASNE TROCKIE WOJEWODZTWO.

Grod przy Wojewodzie.

Starostwa. Daugowskie y Przełayskie, Łozdzyńskie, Mereckie, Metelskie, Niemonoykie, Oniskie, Olkinitkie, Sumiliskie, Simneńskie, Zosielskie, Żyżmoriskie, &c.

2. GRODZIENSKI POWIAT.

Starostwa. Grodzieńskie Grodowe, Berznickie, Przewalskie, Przemońskie, Wasilkowskie.

3. KOWIENSKI POWIAT.

Starostwa. Kowieńskie Grodowe, Dorfuniskie, Kormałowskie, Pilwiskie, Puńskie, Preńskie, Stoklińskie, Wilkowiskie, Wysztynieckie, &c.

4. UPITSKI POWIAT.

Starostwa. Upitkie Grodowe, Sady. Seymiki y Grod w Poniewieżu. Gulbińskie Starostwo, Szymańskie, Szadowskie, Stęgwilskie, Obolnickie, Zydeykańskie, &c.

Rzeki. Wilia, Niemen, Merecz, Kotra.

Wojewodztwo seymikuje w Trokach. Powiat Grodzieński w Grodnie, Kowieński w Kownie, Upitski

Upitski w Poniewieżu. Na każdym Seymiku po 2. Posłow y po 2. Deputatow obierają. Summa Posłow 8. Deputatow 8.

3. XIESTWO ZMUDZKIE.

Ma Senatorow 3. Powiatow 25. Starostw 17. Dzierżaw nie licząc.

Senators: Biskup Zmudzki, Starosta Zmudzki, Starostę Szlachta obiera, a Król potwierdza.

Kasztelan Zmudzki, Grod przy Staroście.

P O W I A T Y.

1. Wilkiński, 2. Wieloński, 3. Eyragolski, 4. Jafwoński, 5. Tędziagolski, 6. Rościeński, *Tu Grod.* 7. Widuklewski, 8. Kroński, 9. Koraszewski, 10. Korklański, 11. Birżyniański, 12. Berzański, 13. Małych Dyrwian, 14. Wieszwiański. 15. Pojurski, 16. Twerki, 17. Wielki Dyrwian, 18. Szawdowski, 19. Telszewski, 20. Uzwętki, 21. Retowski, 22. Gondyński, 23. Zorański, 24. Połongowski, 25. Piotelski.

S T A R O S T W A.

Wieloński, Beysagolski, Jurboński, Skirfty-moński, Jafwoński, Rościeński, Botockie, Wiekzniański, Tryskie, Feydańskie, Telszewskie, Tyrkszlewskie. Retowskie, Pługniańskie, Gorzdowskie, Połongowskie, Piotelskie, &c.

C I W U N S T W A.

Mało Dyrwian, Berzańskie, Eyragolskie, Wielkich Dyrwian, Koraszewskie, Pojurskie, Szawdowskie, Tędziagolskie, Uzwętkie, Wieszwiańskie &c.

Rzeki. Niemen, Niewiaża, Krołęta, Święta, Wenta, Jura, Dubissa, &c.

C

Xię-

Xieństwa Zmudzkiego Sady y Seymiki w Rosieniach. Obierają tam Posłów dwóch, Deputatów trzech.

4. SMOLENSKIE WOJEWODZT:

Ma Senatorów 3. Powiatów 2.

Senatorow: Biskup Smoleński, Wojewoda Smoleński, Kasztelan Smoleński.

P O W I A T Y.

I. WŁASNE WOJEW: SMOLENSK:

II. POWIAT STARODUBOWSKI.

To Województwo y Powiat całe prawie są pod Moskwą, a zatym żadnego Starostwa nie ma tu Polska. Seymiki jednak Exulantskie odprawują się w Wilku XX. Bernardynów, obierają po 2. Posłów y po 2. Deputatów. Summa Posłów 4. Deputatów 4.

5. POŁOCKIE WOJEWODZTWO

Ma Senatorów 2. Starostwo 1. Dzierżawy się nie liczą.

Senatoro: Wojewoda Połocki, Kasztelan Połocki, Grod przy Wojewodzie.

Tego Wojewodę Szlachta obiera, a Król potwierdza.

Starostwo Dżifznińskie &c.

Rzek: Dżwina lub Duna, Drysa, Połota, Dżifna. Województwo seymikuje w Połocku, obiera Posłów na Sejm 2. Deputatów na Trybunał 2.

Do Województwa Połockiego żaden inny Powiat nie należy.

6. NOWOGRODZKIE WOJEWODZTWO.

Ma Senatorów 2. Powiatów 3. Starostw 8. Dzierżawy się nie liczą.

Sena-

Senatorowie Wojewoda Nowogrodz: Kasztelan Nowogrodzki.

P O W I A T Y.

I. NOWOGR: WŁASNE WOJEWODZ:

Grod przy Wojewodzie.

Starostwo Cyryńskie &c.

II. SŁONIMSKI POWIAT.

Starostwa. Słonimskie Grodowe, Sokołowskie, Zdzitowskie, &c.

III. WÓLKOWYSKI POWIAT.

Starostwa Wólkowskie Grodowe, Jałowskie, Mścibowskie, Wółpińskie &c.

Rzeki. Niemen, Szczara, Zelwa.

Województwo seymikuje w Nowogrodzku, Powiaty w Słoniemiu y Wólkowsku; wszędy obierają po 2. Posłów y Deputatów.

Summa Posłów 6. Deputatów 6.

Trybunał Główny Wielkiego Xieństwa Litewskiego, jednego Roku bywa w Nowogrodzku, w Niedziel cztery po skończonym Trybunale Wileńskim, pod tymże Marszałkiem y Deputatami, drugiego Roku w Mińsku.

7. WITEBSKIE WOJEWODZT:

Ma Senatorów 2. Powiatów 2. Starostw 6. Nie licząc Dzierżaw.

Senatorowie. Wojewoda Witebski, Kasztelan Witebski.

Wojewodę Szlachta obiera, Król potwierdza.

P O W I A T Y.

I. WITEBSKIE WŁASNE WOJEWODZ:

Grod przy Wojewodzie.

Ca

Sta-

Starostwa Jeżerzyńskie, Koźmiańskie, Uświat-
skie, Wieliz, Zahorany, &c.

II. ORSZANSKI POWIAT.

Starostwa: Orszańskie Grodowe, Borysowskie,
Luboszańskie &c.

Rzeki. Dniepr, Dźwina, Kropiwna, Orszyca,
Ula, &c.

Województwo seymikuje w Witebsku, a Po-
wiat w Orszy, obierają po 2. Posłów y Deputa: 2.

Summa Posłów 4. y Deputatów 4.

8. BRZESKIE WOJEWÓDZTWO.

Ma Senatorów 2. Powiatów 2. Starostw 4.
Dzierżawy się nie liczą.

Senatoro: Wojewoda Brzeński, Kasztelan Brzeński.

P O W I A T Y,

I. WŁASNE BRZESKIE WOJEWÓDZ:

Grod przy Staroście.

Starostwa: Brzeńskie Grodowe, Szeroszewskie,
Kamienieckie, &c.

II. PINSKI POWIAT.

Starostwo Pińskie Grodowe, Drużyłowice &c.

Rzeki Bug, Muchawiec, Jasiołda, Pina, Stru-
mien, Prypeć, Horyn, Styr, &c.

Województwo seymikuje w Brześciu, a Po-
wiat w Pińsku; obierają po 2. Posłów na Sejm;
y po 2. Deputatów na Trybunał. Summa Posłów
4. Deputatów 4.

Ten kraj pospolicie nazywają *Polesiem*; wiel-
ka w nim moc błot, rzek, jezior, ryb, ptactwa
rozmaitego na polu y na wodach.

9. MSCISŁAWSKIE WOJEWÓDZTWO.

Ma Senatorów 2. Starostw 3. Dzierżawy się
nie liczą.

Senatorowie: Wojewoda Mściśławski, Kaszte-
lan Mściśławski, Grod przy Staroście.

Starostwa. Mściśławskie Grodowe, Koszań-
skie, Krzyczewskie, &c.

Rzeki. Dniepr, Soz, Druć.

To Województwo seymikuje w Mściśławiu,
obiera Posłów na Sejm 2. na Trybunał Depu-
tatów 2. Mściśław innego Powiatu do siebie
należącego nie ma.

10. MINSKIE WOJEWÓDZTWO.

Ma Senatorów 2. Powiatów 3. Starostw 10.
Dzierżawy się nie liczą.

Senatorowie. Wojewoda Miński, Kasztelan
Miński.

P O W I A T Y.

I. WŁASNE MINSKIE WOJEWÓDZTWO.

Grod przy Staroście.

Starostwa. Mińskie Grodowe, Krasnośielskie,
Rodoszkowskie, &c.

II. MOZYRSKI POWIAT.

Starostwa. Mozyrskie Grodowe, Zahalskie.

III. RZECZYCKI POWIAT.

Starostwa. Rzeczyckie Grodowe, Grod w Ro-
haczowie, Bobroyskie, Czeczerskie, Homelskie,
Propoyskie &c.

Rzeki. Dniepr albo *Borysthenes*, Berezyna
Prypeć, Druć, Swisłocz, Soz, Olfa &c.

Województwo seymikuje w Mińsku, Powiat

Mozyrski w Mozyrze, Powiat Rzeczycki w Rochaczewie, wszędy obierają po 2. Posłów, y po 2. Deputatów.

Summa Posłów 6. Deputatów 6.

Trybunał Główny W. X. L. przenosi się po Wileńskiej Kadencyi, alternatą raz do Mińska, drugi raz do Nowogródka.

II. INFLANTSKIE WOJEWÓDZTWO.

Ma Senatorów 3. Starostw 4.

Senatorowie. Biskup Inflantki, Wojewoda Inflantki, Kasztelan Inflan; Grod przy Staroście, Starostwa. Dyneburskie, albo Inflantkie Grodowe, Lucyńskie, Marynhawskie, Rzeżyckie.

Rzeki Dźwina lub Duna, Ewickszta.

Tego Województwa Seymiki y sądy w Dyneburku. Obierają na walne Seymy Posłów 6.

Deputata na Trybunał W. X. L. żadnego nie posyła, bo z Dyneburga idzie appellacya nie do Trybunału, lecz do Assesoryi Koronney, te sądy Assesorskie bywają co rok w Stycz: y w Lut:

Na Trybunał Skarbowy W. X. L. posyła to Województwo Kommissarzów 2.

Inflanty albo Lissandy należą do Litwy oraz y do Polski, dla tego z Kancellaryi pod dwiema Pieczęciami Koronną y Litewską expedyce y przywileje wychodzą; Były w Inflanciech trzy Województwa; Derpskie, Wędeńskie, Parnawskie, ale gdy te odpadły, została część mała pod Imieniem Województwa Inflantkiego.

XIESTWO KURLANDSKIE.

Zamyka w sobie Kurlandą y Semigalią, mie-

wa

wa Xiążeństwa, który jest hołdownikiem Króla Polskiego. Od sądów Kurlandzkich ostatnia appellacya idzie do Króla na sądy Relacyjne.

W tym Xieństwie te są ziemie.

POWIAT PILTYNSKI.

Ziemie Goldyńska, Tukumska, Nitawka, Zeborska.

Rzeki. Dźwina, Mufa, Wartawa.

Miasta. Piltyn, Lipawa, Goldynga, Nitawa, Bowsk, Zebork, Ilukizta &c.

ROKI y ROCZKI,

w Wielkim Xieństwie Litewskim.

Roki y Roczki zawsze się sądzą w Mieście Grodowym po Województwach y Powiatach. Jeden Powiat Oszmiański na dwóch miejscach ma Roki y Roczki, raz w Oszmianie, drugi raz w Miadziole, na przemianę, jednak pod temiż Sędziami. W Oszmianie sędzi się Szlachta Przedwilijska, w Miadziole Zawilijska. Od Roczków y Roków idzie appellacya do Trybunału. Na Rokach zasiadają Sędzia, Podśedek y Pisarz Ziemscy, obrani przez Ziemską Elekcyą. Te Roki bywają trzykroć na rok, po trzech Królach, po S. Trójcy, y po S. Michaie.

Roczki według prawa mają być sądzone co drugi Mieściac od Urzędu Grodzkiego, to jest od Wojewody lub Starosty, albo też Podwojewódzkiego lub Podstarościego, Sędziego y Pisarza Grodzkich.

Inne sprawy należą do sądów Ziemskich albo Roków, a inne do Roczków albo Sądów Grodzkich.

C4

w WIEL-

W WIELKIM XIESTWIE LITEWSKIM.

Wojew. Powiat:	Sentenców Krzewów:	Sarofw Sędow:	Sterofw nie Sędow:	Połów na Szym.	Deputatów Na Trybu.	Na Skarbowy Trybu.	Komisarzyów.
Wojew: Wileński.	3.	5.	2.	2.			
Powiat Oszmianski.		1.	2.	1.			
Powiat Lidzki.		1.	8.	2.	2.		
Powiat Wilkomirski.		1.	6.	2.	2.		
Powiat Braślawski.	1.	1.	1.	2.	2.		
Woj: Trockie.	2.		11.	2.	2.		
Powiat Grodzieński.		1.	4.	2.	2.		
Powiat Kowieński.		1.	8.	2.	2.		
Powiat Upitski.		1.	6.	2.	2.		
Xiełstwo Zmudzkie.	3.		17.	2.	3.		
Wojew: Smoleński.	3.			2.	2.		
Powiat Starodubowski.		1.		2.	2.		
Wojew: Połockie.	2.		1.	2.	2.		
Wojew: Nowogrodzkie.	2.		1.	2.	2.		
Powiat Stonimski.		1.	2.	2.	2.		
Powiat Wołkowyski.		1.	3.	2.	2.		
Wojew: Witebskie.	2.		3.	2.	2.		
Powiat Orszański.		1.	2.	2.	2.		
Wojew: Brzeckie.	2.	1.	2.	2.	2.		
Powiat Piński.		1.		2.	2.		
Woj: Mściśławskie.	2.	1.	2.	2.	2.		
Wojew: Miński.	2.	1.	2.	2.	2.		
Powiat Mozyrski.		1.	1.	2.	2.		
Powiat Rzeczycki.		1.	4.	2.	2.	od 3.	
Wojew: Inflanckie.	3.	1.	4.	6.	2.	Woyfka 2.	
Summa.	26	18	105	54	49	4	

EUROPA

CZESC PIERWSZA SWIATA
W KROTSZYM OPISANIU WYRAZONA Roku 1757

DŁUGOSC, SZEROKOSC

Europa długa mil Niemieckich 900. szeroka 550. leży między 7. y 75. gradusem długości od wyspy *Ferro*, szerokości zaś od *Equatora* 35. y 75.

GRANICE

Morze lodowate na *Północ*. Morze czarne na *Wschod*. Morze frzodziemne na *południe*. Ocean zachodni na *zachod*.

PANSTWA

1. Papiekie. 3. Cesarstwa. 12. Królestw. 7. Rzeczy-pospolitych. 2. Kawalerye y Xięstwa różne.

WYSPY WIEKSZE

Na Morzu Zachodnim. Anglia, Szkocya, Hibernia. Na Morzu Północnym. Islandya, Fionia, Selandya. Na frzodziemnym Negropont, Kreta, Sycylia, Sardynia, Korsyka, Minorka, Majorka, Pythiufae.

PENINSULY

1. Jutlandya *abo Cherfonefus Cimbrica*. 2. Krym *abo Cherfonefus Taurycyca*. 3. Morea *abo Peloponefus*. FRETa albo CIASNINY MORSKIE.

1. Hiberniska, 2. Kaletańska, *abo la manche Canal*. 3. Duńska, 4. Bałtycka wiekfsza, 5. Bałtycka mnieysza, 6. Cymeryjska, 7. Tracka, 8. Hele-spontska

frontiska, 9. Sycylijska, 10. Gadytańska.

ODNOGI OCEANU.

1. Morze Bałtyckie, 2. Morze Białe, 3. Macotis, 4. Euxin *Morze czarne*. Morze Aegacy, 6. Morze Adryatyck; *abo Golfo: di Venetia* 7. Morze Leonini *abo Golfo di Lion*.

GORY ZNACZNIEYSZE.

Alpy, Pirenejskie, Karpackie, Apennin. *Wozuwius, Etna, Hecla, Ogień, Kamienie y popioły wyrzucają.*

NIE RODZI EUROPA.

Stoniów, Tygrydów, Lwow, Wielbłądów, Małp, Krokodydów, Papug, Strusiów, Pieprzu, Cynamonu, Kaffi, Herbaty, Balsamu, Cedrów, Koku, Hebanu, Dyamentów &c.

PANSTWA.

PAPIEŚKIE.

Długie mil Niemieckich 65. szerokie 34. między gradusem 34. y 38. długości 42. y 44. szerokości.

POCZĄTKI.

Od Konstantyna Wielkiego Cesarza Rzym: z przyległemi krainami darowany Stolicy Apostolskiej. Dodali więcej Pipinius Król Franków, Karol wielki y Metchtylda Xiężna Hetrurii

GRANICE.

Ná północ Morze Adryatyckie. *Ná wschód* Neapolitańskie Królestwo, *Ná południe* morze. *Toskańskie: Ná zachód* Hetruria.

PROWINCYE.

1. Xięstwo Ferrariskie, 2. Romandiola, 3. Xięstwo

two Bonońskie, 4. Xięstwo Urbińskie, 5. Marchia Ankomitańska, 6. Xięstwo Spoletańskie, 7. Sabiny, 8. Rzymska, 9. Piotrowa, 10. Xięstwo Kastręńskie, *Według niektórych* 11. Orwietaska, 12. Peruzijska, Awenion we Francyi, Benevent w Królestwie Neapolitańskim.

MIASTA, AKADEMIE.

1. Ferraria, 2. Ravenna, 3. Bononia, 4. Pesaró, 5. Ankona, 6. Spolet, 7. Magliano, 8. Rzym, 9. Witerb: 10. Kastr.

RZEKI. PORTY.

Tyber, Rawenna, Pesaró, Semigalia, Ankona, Civitawechia, Fano, Netrun.

OBFITOSC. RELIGIA.

w Wino, Oliwę, Zboże, Ryby, Owoce, Relig: Katolicka, Żydowska.

RZĄD.

PAŁACE KRÓLEWSKIE.

Monarchiczny, Pała. Watykan, Qwiynał, Castel. Gandolfo.

KROL. TYTUŁ.

BENEDYKT XIV. Narodził się Roku 1675. Panuje od R. 1740. po S. Pietrze 249. *Sanctissimus.*

HERB.

Dwa klucze złożone nákrzyż, y Herb Pałęza panującego, pod Tryregnum.

NIEMIECKIE CESARSTWO.

Długie mil 180. Szerokie 140. między 25. y 37. Długości 47. y 56. szerokości.

POCZĄTKI.

Roku przed Narodze niem Chrystusa Pana 42.

Julii u/z

Juliusz Cezarz w Rzeczypospolitey Rzymskiej przez potęgę zaczął jednowładztwo. Następca jego *Oktawiusz* do szczytu wolność zniszczyłszy, Roku przed narodzeniem Chrystusa Pana 26. Augustem y Monarchą Państwa Rzymskiego się ogłosił. Roku potym 364. *Valentinianus Cezarz* Cesarstwo Rzymskie na wschodnie y zachodnie rozdzielił. Zachodnie Roku 476. na *Romulusu Augustulu* upadło, podzwignął je *Karol Wielki*. Roku 800. Po jego wygasył Familii na *Ludwiku IV*. Roku 912. Xiążęta Niemieckie wybrały *Konrada* Xiąże Frankonii na Cesarstwo. Roku zaś 1356. dziewięciu Elektorów naznaczono.

G R A N I C E.

Na północ Bałtyckie morze. *Na wschód* Polska, Czechy, Węgry. *Na południe* Włochy, Szwajcary. *Na zachód* Francya, Belgium.

P R O W I N C Y E.

10. *Cyrkułow*, 1. *Austryacki*, 2. *Bawarski*, 3. *Szwabski*, 4. *Frankoński*, 5. *Saski wyższy*, 6. *Saski niższy*, 7. *Wesfalski*, 8. *Renu niższego*, 9. *Renu wyższego*, 10. *Burguński* oderwany do Belgium.

Dziewięć Elektorów, 1. *Moguntski*, 2. *Trewirski*, 3. *Koloński w Cyrkule Renu niższego*, 4. *Czeski w Królestwie Czeskim*, 5. *Bawarski w Cyrkule Bawarskim*, 6. *Saski*, 7. *Brandeburski w Cyrkule Saxonii wyższej*, 8. *Palatini w Cyrkule Renu niższego*, 9. *Hannowerki w Cyrkule Saxonii niższej*.

MIA

M I A S T A A K A D E M I E.

1. *Wiedeń*, 2. *Monachium*, 3. *Stutgardia*, 4. *Norimberga*, 5. *Berlin*, 6. *Drezno*, 7. *Hamburg*, 8. *Osnaburg*, 9. *Moguncya*, 10. *Frankofurt*, 11. *Hannower*, 12. *Colonia*, 13. *Trewir*, 14. *Trident*, 15. *Augszburg*.

R Z E K I. P O R T Y.

Dunay, *Rhen*, *Wisurga*, *Embsdae*, *Hamburg*, *Porty*. *Kilonia*, *Wismar*, *Rostoch*, *Colberg*, *Stolpa*, *Ruwengald*, *Fiume*, *Triestr*.

O B F I T O S C. R E L I G I A.

w *Kruszce*, *Wino*, *Lasy*, *Zboże*, *Ryby*, *sol*.
Rel: *Katolicka*, *Luterika*, *Kalwińska*, *Zydowska*.

R Z A D.

P A Ł A C E K R Ó L E W S K I E.

Monarchiczno Aristokratyczny.

Pat: *Eberstdorf*, *Lazemburg*, *Schonbrun*.

K R O L. T Y T U Ł.

Franciszek I. *Narodził się* Roku 1708. *Panuje* od 1745. *Po Oktawiuszu* 137.

Tyt: *Augustissimus*.

O R D E R Y.

1. *Złotego Runa*, 2. *Krzyża gwiazdowatego*, 3. *S. Stefana*, 4. *Maryi Terefły*, 5. *Obrońców wiary*, 6. *Niepokalanego Poczęcia*, 7. *S. Henryka*, 8. *Orla Czarnego*, 9. *S. Huberta*.

H E R B.

Orzeł Czarny dwugłówny w Koronie z nosem y nogami czerwonymi.

M O S K I E W S K I E C E S A R S T W O.

Szerokie w Europie na mil 250. *Długie* 370. *między* 50. y 80. *długości*, 45. y 75. *szerokości*.
P O.

P O C Z A T K I.

Rossia abo od Miasta *Moskwy* Moskwa, po wielu udzielnym Panach, dostała się przez sukcesyą [*Włodzimierzowi Bazylemu* na Chrzęści, który Roku 989. jedynowładnym jej został Xiążęciem, zajął Rossyą, potym *Batus* Król Tatarski *Jerzego* II. Xiążęcia na wojnie zabiwszy Roku 1237. Ośwobodził *Iwan Bazylowicz* Roku 1533. y Carem nazywać się zaczął; którego gdy ustała Familia po interregnum przez lat 51. został Carem *Michał Fiedorowicz* Roku 1613. *Piotra Alaksiewiczza* y dzisiejszey Monarchii przodek.

G R A N I C E.

Na północ Morze lodowate, *Na wschód* Rzeka Wołga, Syberia, *Na południe* Tartaria Krymska. *Na zachód* Polska, Szwedzi.

P R O W I N C Y E.

30. *Większych*: 1. Moskwa, 2. Sewery, 3. Smoleńsk, 4. Włodzimierz, 5. Czernichów, 6. Rezan, 7. Niższy Nowograd, 8. Sufdal, 9. Kondora, 10. Wologda, 11. Kochina, 12. Worotyńsk, 13. Twer, 14. Bielsko, 15. Plełkow: 16. Nowograd, 17. Pole, 18. Mordua, 19. Rostow, 20. Jerośław, 21. Oresa, 22. Relchow, 23. Kargapol, 24. Dwina, 25. Jutharia, 26. Oustjougia, 27. Permia, 28. Ingria, 29. Inflanty, 30. Finnia.

M I A S T A, A K A D E M I E.

Peterburg, Moskwa, Nowograd, Włodzimierz, Smoleńsk, Starodub, Plełkow, Archanjoł, Jerośław, Kijow.

RZEKI

R Z E K I. P O R T Y.

Dzwina, Dniepr, Wołga, *Por*: Archanjoł, Peterburg, Ryga, Wiburg, Dyament, Pernau, Pader. O B F I T O S C, R E L I G I A. w Zboże, Konopie, Len, Lasy, Bydło, Futro, Religia Syzmatycka.

R Z A D

P A Ł A C E K R Ó L E W S K I E. Monarchiczny.

Pała: Peterburg, Moskwa, Opryzna, Ismailów, Czaryczka.

K R O L. T Y T U Ł.

Elżbieta Petrowna na Rok 1709. Panuje od Ro: 1741. po Włodzimierzu 44. *Tyt*: Samoderżca.

O R D E R Y.

1. S. Andrzeja, 2. S. Katarzyny, 3. S. Alexandra Newskiego.

H E R B.

Orzeł czarny dwugłówny z Koroną y Xięstw znaczniejszych Herbami.

D Z I E R Z A W Y Z A E U R O P Ą.

w *Azyi* Syberia, Kafan, Astrakan, Czyrka-ty, Kałmućy, Kamcadali, &c.

T U R E C K I E C E S A R S T W O.

Szerokie w Europie na mil 200. długie 250. Między 35. y 60. długości, 37. y 49. szerokości.

P O C Z A T K I.

Turcy z kraju *Turkiestan* abo Tartaryi Azyatyckiey wyprowadzeni byli od *Herakliusza Cesarza* Roku 622. na wojnę przeciw Saracenom, na które, gdy się im połączyło, Roku 671. prze-

Wzrzedłszy *Georgia* y górę *Kaukaz*, z Saraceniami ligę uczynili, y w Persyę wtargneli Roku 1040. w Natolii Królestwo założyli, obrawszy za Króla *Trogula Beka*. Roku 1296. *Otoman* Król ich zawojowawszy kraju więcej w Bitynii miście *Borja* stolicę założył. Roku zaś 1453. *Mahomet II.* zwyciężywszy *Konstantyna Paleologa* Cesarza zachodniego do Carogrodu stolicę przeniósł.

GRANICE.

Ná północ Ukraina Polska, Węgry. *Ná wschod* Archipelag: Propontys Morze czarne Moeotydy. *Ná południe* Morze Śródziemne. *Ná zachod* Morze Weneckie.

PROWINCYE.

1. Wołosza, 2. Multany, 3. Budziaki, 4. Bulgarya, 5. Tartarya Krymska, 6. Romania, 7. Morea, 8. Grecya, 9. Bosnia, 10. Serwia, *Kreta wysp*, z innemi koło Grecyi.

Prowincye Grecyi.

1. Macedonia, 2. Theisalia, Liwadya, przedtym *Heblas*, *Achaia*, *Attyka*, 4. Epir, 5. Albania.

Provincye Moreri.

1. Klarencyja, Sakkania, *abo Romania* mniejsze, 3. Tzakonia przedtym *Lakonia* 4. Belwardera.

MIASTA, AKADEMIE.

1. Buckiereft, 2. Choćim, 3. Widyń, 4. Sophia, 5. Boćiefaraja, 6. Konstantynopol, 7. Nauplia, 8. Tefsalonika, 9. Banialuka, 10. Belgrad.

RZEKI. PORTY.

Dunay, Niestr, Dniepr, Carogrod, Kassa, Konsta, Malwasja, Kolchina, Tefsalonika, Negropont, Koror, Paros, &c.

OB-

OBFITOSC. RELIGIA.
w Oliwę, Migdały, Wino, Rozynki, Konie, Bawełnę.

Rel: Machometañska, Syzmatycka, Katolicka, RZAD. PALACE KROLEWSKIE.

Despotyczny, Pała: w Carogrodzie, Adryanopolu. KROL. TYTUŁ.

Osman III. ná Rok 1699. panu: od R. 1754. po Ottomanie I. 25. Tytuł Sołtan Wielki.

HERB.

Xiężyc w Nowiu, Lwia skóra, Dwa ogony Końskie, y Zawoy.

DZIERZAWY ZA EUROPA.

WAZYI.

Natolia, Georgia, Turkomania, Diarbek, Arabia, Syrya, Cypr, Rhodus, Palestyna.

WAFRYCE.

Egipt, Barca, *hołduje* Trypol, Tunet, Algier.

BRYTANIA WIELKA.

abo

ANGLII, SZKOCYI y HYBERNII KROLEST:

Długie mil 160. szerokie 120. między 7. y 20. długości, 50. y 59. szerokości.

POCZĄTKI.

Anglia Zwana przedtym *Albion* y *Briton*, wysp dziki y nieludny, najpierwszych Panów miała Rzymskich Cesarzów. Początki jey zawojowania uczynił naprzód *Juliusz*, potym *Klaudiusz*, dokonał *Domicyan*. Wybiła się Roku 449. za pomocą Szkotów. Tych niemogąc się pozbyć, Saxonów y Anglów przyzwala, którzy Szkotów

D

wypę-

wypędziwszy, nąsiedym ją Królestw roz-
dzielili. Te *Egbertus* Roku 819. jeden opanował
y *Anglią* nazwał: Po jego wygaśley Familii dom
Xiążąt *Andegawu* panować Roku 1066. zaczął:
z którego ostatnia *Elżbieta*, Anglii sukcesorem
uczyniła *Jakuba Sztuaria* Króla Szkocyi, Dom
Sztuartów że był Katolicki, nie był Anglikom
miły, Xiążąt zątym *Hannoverańskich* do Korony
przyzwali.

GRANICE.

Ną północ Morze północne. Ną wschod Morze
Niemieckie, Ną południe Morze, albo kanał Bry-
tański Ną zachod Ocean zachodni.

PROWINCYE.

Anglii 1. Nortumbrya, 2. Mercia, 3. Ostanglia,
4. Elsexia, 5. Kancya, 6. Sufsexia, 7. Westse-
xia, 8. Walia, *Szkocyi*. 1. Północna Szkocya, 2.
Południowa Szkocya, *Wyspy przyległe* Schet-
tlandyckie, Orkady, Herbidy. *Hibernii* 1. Ultonia,
2. Lagienia, 3. Momonia, 4. Konacya, *Gibral-
ter* w Hiszpanii: *Hannover* w Saxonii niższej.

MIASTA. AKADEMIE.

Anglii 1. Eborak, 2. Kowentra, 3. Kambrida,
4. * London, 5. Kantuaria, 6. Ciceftria, 7. Salisburg,
8. Brecknock.

Szkocyi 1. Brechin 2. * Edenburg,
Hibernii 1. Dunegal, 2. * Dublin, 3. Limeryk,
4. Slego.

RZĘKI. PORTY.

Angl. Trent, Tamefis, *Szk.* Spey, Tav, *Hib.* Senus,
* *Ang.* Barvik, Chester, Chichester, Colchester,
Rochester, Hastings, Portsmouth, Falmouth, Ply-
modrth

mourth, Pemborck, * *Szk.* Wick, Dingvel, Cha-
noury, Nev, Averdén &c. *Hib.* * Dunghal, * Car-
lingford, Galloway &c.

OBFITOSC. RELIGIA.

w Konie, Cyne, Olów, Miedź, Srebro, Zboże,
Miod. *Relig.* Kalwińska.

RZĄD. PAŁACE KROLEWSKIE.

Monarchiczn-Arystokratyczny, *Pała.* Londyn
Hamptoncourt, Kensington, Depfort, Windsor,
Kaermarthen.

KRÓL. TYTUŁ.

Jerzy August Naro: 1683. Panu: od Roku 1727.
Po *Egborcie* 58.

ORDER Y.

1. *Perisfelidis* abo S. Jerzego, 2. Kardui, abo
Świętego Andrzeja.

HERB.

Lamparty, Lew, Lilie, Lutnia.

DZIERZAWY ZA EUROPA.

w AZYI.

Ną wyspach *Sumatra* y *Koromandel*, także ną
brzegach *Malaharyi* niektóre fortece y miasta.

w AFRYCE.

1. Capo Corso, 2. Eniachan, 3. Wysep Świę-
tey Heleny.

w AMERYCE.

1. Fretum Hudsonis, 2. Terra nova, 3. Acadia,
4. Nova Anglia, 5. Nova Holandya, 6. Nova Yer-
sey, 7. Pensilwania, 8. Marylanda, 9. Virginia,
10. Karolina *Miedzy wyspami* *Antyles*, Jamaica,
Barbados, Barbudes, S. Lucia Vincente S. Domi-
nico &c. D2 CZE-

CZESKIE KROLESTWO.

y przyległe

MORAWY, ŚLĄSK, LUZACYA.

Długie mil 65. szerokie 50. między 33. y 40.
długości 49. y 53. szerokości.

P O C Z A T K I.

W tym kraju przedtym dla gór y lasów pu-
stym, mieszkali naprzód po niektórych mieyscach
Alemani, tych wypędzili *Boii*, (od tych nazywa
się *Bojohemia*,) *Bojow Markomani*, *Markomanów*
Roku 550. wygnali *Słowacy*. Po wielu udzieli-
nych Panach, *Wratysław* pierwszy jedynowła-
dnym Królem został Roku 1086. którego gdy
ustała familia, Czeska się Korona przeniosła do
domu *Austryackiego* do tych czas nieprzerwanie
panującego. G R A N I C E.

Ná północ Saxonia wyższa, *Ná wschod* Pol-
ska. *Ná południe* Austrya. *Ná zachod* Bawarya,
Frankonia.

P R O W I N C Y E.

Czechy mają 12. *Cyrkułów* 1. Kaurzymiski 2. Be-
chiński, 3. Prachiński, Berauneński, 5. Pilseń-
ski, 6. Rakonicki, 7. Satecki, 8. Litomirski, 9.
Bolesławski, 10. Hradecki, 11. Czaślawski, 12.
Chrudymski. *Morawy* 6. *Cyrkuł*: 1. Olomucki, 2.
Prerawski, 3. Hradiski, 4. Bruneński, 5. Znoymeń-
ski, 6. Iglawski. *Śląsk* 17. *Cyr*: 1. Telsiński,
2. Opawski, 3. Czarnowski, &c. *Luzacya* 8. *Cyr*:
1. Kotbuski, 2. Lubbeński, 3. Gubeński, 4.
Spremberski, 5. Kalawski, 6. Lukkawski, 7. Gorlitski,
8. Budyfki, y niektóre Dynastie.

MIĄ-

MIĄSTA. AKADEMIE.

1. Kaurzim, 2. Budweysz, 3. Pisek, 4. Beraun, 5.
Pilsen, 6. Praga, 7. Saadz, 8. Leitmeritz, 9. Buntzel,
10. Koniggrac, 11. Czaślaw, 12. Chrudym. *Mora*:
Olomuck, * 2. Prerau, 3. Hradisch, 4. Brun, 5.
Znaym, 6. Iglau, Wrocław, * Bautzen, Lukkawa.

R Z E K I. P O R T Y. *

Moldawa, Elba, Egra, Morawa, Odra, Nissa, Sprec.

O B F I T O S C. R E L I G I A.

w Zboże, Ziola lekarłkie, Kadzidło, Owce,
Konie, Zwierzęw różnego rodzaju, Srebro, Cy-
nę, Miedz. Srebro żywe, Kamienie drogie &c.
Wiara Katolicka.

RZĄD. PAŁACE KROLEWSKIE.

Monarchiczny.

K R O L. T Y T U Ł.

Marya, Teresa, Narodzi: Roku 1717. Panu-
je od Roku 1740. *Tytuł* Augustissima.

H E R B.

Lew w Koronie z dwoma Orłami.

DUNSKIE KROLESTWO.

Długie mil 60. szerokie 50. między 27. y 33.
długości 55. y 59. szerokości.

P O C Z A T K I.

Dania naprzód różnych pogańskich narodów
była Oyczyzną, panowali w niej po większey
części *Cymbrowie* y *Teutonowie*. Królem jej
pierwszym został *Gormus* Roku 714. Od *Anfcha-
ryusza* Biskupa Bremeńskiego do wiary Chrze-
ściańskiej nawrócona za *Eryka* Króla około Ro-
ku 940. trwała w niej aż do Roku 1537. Do do-
mu

D3

mu Xiażat *de Olsztein Oldenbourg*, dziś Panują-
cego dostała się Korona Danii Roku 1448. z tej
familii *Friderik III.* pakta *Calmeryckie* o wolnym
Królów obieraniu zniósł, y podczas domowych
niezgod, jedynowładnym Panem został R. 1660.

GRANICE.

*Ná północ Ocean północny, Ná wschód Mo-
rze Baltyckie, Ná południe Holsacya, Ná zachód
Morze Niemieckie.*

PROWINCYE.

1. Jucya, 2. Sleswicya, 3. Fionia, 4. Zelandya,
5. Lalandya, 6. Falstria, 7. Langielandya, y nie-
które wyspy mnieysze, Królestwo Norwegii, część
Holsacyi, Hrabstwa: Oldenburg y Delmenhorst w
Niemczech, Yslandya y Groenlandya. Część Ja-
ponii.

MIASTA. AKADEMIE.

1. Wiburg, 2. Sleswik, 3. Odensea, 4. * Ko-
penhaga, 5. Naxhow, 6. Nikopia, 7. Rudkopia,
Norweg: Drontheim, Bergien.

RZĘKI. PORTY.*

Eydorac, Archusen, Rypen, Hederleben,
Ecklendorf, Tetenbul, Neuburg, Middelfart, Ka-
lingborg. Norweg: Drontheim, Aggethus, &c.

OBFITOSC. RELIGIA.

w Zboże, Drzewo, Konie, Ryby, Zelazo. Re-
ligia Luterka, Kalwińska.

RZĄD. PAŁACE KROLEWSKIE.

Monarchiczny, Pałace Hafnia, Friedrichsburg,
Friedensburg, Jagersburg,

KROL.

KROL. TYTUŁ.

Friderik V. Naro: 1723. Panuje od Roku 1746.

O R D E R Y.

1. *Elephantinus* abo Słonia, 2. *Dannebrogicus*,
3. *Fidelitatis*.

H E R B.

w Krzyżu 3. Lamparty, Lew z mieczem, trzy-
Korony, y smok.

DZIERZAWY ZA EUROPA.

w A Z Y I.

Coromandel y Toanguebar Część w *Malabryi*
kilka miast mnieyszych.

w A F R Y C E.

Friedrichsburg, *Christianburg*, *Saffia* na brze-
gach *Gwinii S. Croix* w *Maroko*. w *Ameryce*
Wyspy S. Croix y S. Thomas.

FRANCUSKIE KROLESTWO.

Długie mil 180. szerokie 170. między 15. y 30.
długości 42. y 51. szerokości.

P O C Z A T K I.

Było naprzód pod jarzmem *Celtów*, *Gallow*,
Rzymian, *Gotów*, na koniec *Franków*, od któ-
rych *Francya* się zowie. Oswobadzać ją zaczął
Klodowusz I. Roku 500. dokończył *Karol wiel-
ki*. Trzy były Famille wszystkich Królów Fran-
cuskich po sobie następujące; 1. *Morawingów*, 2-
Karlowingów, 3. *Kapetyngów* y z niej idąca *Wale-
zyuszów*. Po różnych potym domow panują-
cych y szczęścia odmianach, Francuskie Króle-
stwo dostało się *Henrykowi IV.* z Familii *Bor-
bonów* dziś panującey.

D4

GRANA

GRANICE.

Ná pólnoc Ocean Brytanii, Ná wschod Belgum, Helwecya, Włochy, Ná południe Szrodzienne morze. Ná zachod Góry Pirenejskie, Morze Akwitańskie.

PROWINCYE.

1. Wysep Francyi, 2. Aurelian, 3. Lugdun, 4. Brytania, 5. Normandia, 6. Pikardia, 7. Szampania, 8. Burgundia, 9. Delfinat, 10. Prowansja, 11. Okcytania, 12. Akwitania *Xieństwo Lotaryńskie, w Belgum niektóre miasta, w Niemczech Alzacya, Minorcka, wysp na Morzu szrodziemnym, odebrana Anglikom Roku 1757.*

MIASTA. AKADEMIE.

1. Paryż, 2. Aurelian, 3. Lugdun, 4. Nannet, 5. Rotomag, 6. Ambian, 7. Remy, 8. Divion, 9. Gracyanopol, 10. Aquæsex, 11. Tolossa, 12. Burdigala, *

RZEKI. PORTY.*

Sequana, Matrona, Araris, Rodan, Garumna, Ligieris, Tulon, Marsilia, Rochelle, Port, Lovis, Brest, Calais, Olona, Havrede, Grace &c.

OBITOSCI. RELIGIA.

w Wino, Oliwę, Jedwab, Wełnę, Frukta, Sol, &c. Wiara Kátolicka.

RZAD.

PALACE KROLEWSKIE.
Monarchiczny, * Paryż, Werfal, Marli, Konflan, Fontaneblo, S. Hermani, Amboise, Chambrot, Rambowil.

KROL

KROL. TYTUL.*

Ludwik XV. Naro: 1710. Panuje od Roku 1722. po Faramundzie 65. * *Christianissimus.*

ORDERY.

1. Świętego Ducha, 2. S. Ludwika, 3. Świętego Michała, 4. S. Łazarza.

HERB. Trzy Lilie.

DZIERZAWY ZA EUROPA.

w Azji. *Ponticheri* w Indyach.

w Afryce. Wysep Borbon abo *Masca regne.*

Taborca, Gocrea, *Promontorium viride.*

w Americie. w Kanadyi niektóre Prowincye y wyspy.

HISPANSKIE KROLESTWO.

Długie mil 100. szerokie 150. między 8. y 12. długości, 36. y 44. szerokości.

POCZĄTKI.

Hiszpania przedtym *Hesperia* y *Iberia*, była naprzod pod *Celtiberami* y *Gallami*, potym pod *Rzymianami*, zawojowana od *Scypiona Afrykana*. Rzymianów wypędzili *Gothowie* y *Wandalowie* Roku 409. tych wygnali *Saraceni* y *Maurowie* Roku 702. y ná Królestw 16. rozdzielili. *Ferdynand V.* Król *Aragón*: Maurów y *Saracenów* wypędziwszy, cały Hiszpanii pierwszym Królem został Roku 1402. Gdy jego ustała *Familia*, dom *Austryacki* panować zaczął; z ktorego ostatni był *Karol II.* Roku 1700. Nastąpił po nim *Filip V.* z *familii Borbonow* dziś panujący.

GRANICE.

Ná pólnoc Ocean Kantabryjski. Ná wschod Góry

Góry Pirenejskie. *Ná południe* Morze frzodzie-
mne. *Na zachod* Portugalia, Ocean Atlantyczny.
P R O W I N C Y E.

1. Kastyllia stara, 2. Kastyllia, nowa, 3. Gallicya, 4.
Asturia, 5. Biskaia, 6. Nawarra, 7. Aragonia, 8. Kata-
lonia, 9. Walencya, 10. Murcyja, 11. Granada, 12.
Wandalicya, 13. Extremadura, 14. Legion, *Wyś.*
Pythiusae. y Majorka ná Morzu frzodziemnym.

M I A S T A. A K A D E M I E. *

1. Burgi, 2. Madryt, * 3. Compostella, 4. Owet,
5. Bilbao, 6. Pampelona, * 7. Cesar Augusta, *
8. Barcelona, * 9. Walencya * 10. Murcyja * 11.
Granada, * 12. Sewilla, * 13. Placencya, 14. Legion.

R Z E K I. P O R T Y. *

Tagus, Anas, Durius, Bætis, Ebro, * Roses,
Barcellona, Denia, Kartagena, Almaguekar, Sa-
lobrenna, Magala, Gibraltar, Kadix, S. Lucas, Ba-
yona, Korunna, &c.

O B F I T O S C. R E L I G I A:

w Wino, Oliwe, Fruktá różne, Pszenicę, Zło-
to, Srebro, Sol, Konie, *Wiara* Katolicka.

R Z A D,

P A L A C E K R O L E W S K I E. *

Monarchiczny, * Madrit, * Eskurial, * Sevilla,
* Pardo, * Buen, * Retiko, * S. Ildefons.

K R O L. T Y T U Ł.

Ferdynand VI. Narodził się 1713. Pa nuje od
Roku 1746. * *Catholicissimus.*

O R D E R Y.

Złotego Runa. 1. De Calatrava, 2. Alkanta-
ra, 3. S. Jakuba,

H E R R

H E R B.

Dwie Wieże, Dwa Lwy, y trzy Lilie.
DZIERZAWY ZA EUROPA.

w Azji. Wyspy Filipińskie *Latronum Salomo-
nis. w Afryce* Wiołki w Barbaryi *Ceuta, Marsal-
quivir, Malilla, Oran, Penonde, Velez.* Wyspy Ka-
naryjskie. *w Americ.* Mexik, Florida, California,
Terra Firma, Peru-Chili, Magellana, &c.

L U Z Y T A N S K I E

Albo

PORTUGALSKIE KROLESTWO.

Długie mil 80. szerokie 50. Miedzy 7. y 10.
długości, 37. y 45. szerokości

P O C Z A T K I.

Po wielu odmianach Panujących narodów
w Luzytanii *Celtiberow, Gallów, Rzymian, Go-
thow, Wandalów, Saracenów, Maurów,* Alfons VI.
Król Hiszpański, oswobodziłszy niektóre Pro-
wincye, ustąpił ich *Henrykowi Komesowi Burgun-
dyi* w posagu po córce swojej *Teresie* Roku 1094.
Alfons Syn jego, dokończywszy wojny z Sara-
cenami, całe Luzytanii pierwszym Królem zo-
stał Roku 1139. znowu ją *Filip II.* Król Hisz-
pański mocą był do Hiszpanii przyłączył Roku
1580. lecz wkrótce wybiła się Roku 1640. y
powróciła do własnego narodu Pana z domu
Xiążąt Braganza do tych czas panującego.

G R A N I C E.

Ná północ Gallicya, *Ná wschod* Hiszpania, *Ná
południe y Ná zachod* Mórze Atlantyczne.

PRO-

PROWINCYE.

1. Interamneńska, 2. Transmontana, 3. Beira,
4. Extremadura, 5. Transagana, 6. Algargi
Królestwo.

MIASTA. AKADEMIE.*

1. Braga, 2. Bragauca, 3. Konimbryka,
4. Lißbona, 5. Ebora, 6. Tawira.

RZEKI. PORTY.*

Mincho, Douro, Mondego, Tagus, Anas, *abg*
Civadya: * Wiana, Porto, Villa de Conde, Aveiro,
Cascus, Lisbana, Setuval, Lagos, Faro, Tawira, &c.

OBEITOSC. RELIGIA.

w Wino, Oliwę, Cytryny, Pomarańcze, Figi,
Migdały, Miod, Jedwab, Złoto, Srebro, Miedź,
Drogie Kamienie, *Wiana* Katolicka.

RZA. D.

PALACE KROLEWSKIE.

Monarchiczny * Lißbona * Almerya, * Seta,
* Bechem, * Alcantara, * Villavieja.

KROL. TYTUŁ.

Jozef Narodził się 1714. Panuje od Roku 1730
po Henryku Burgundyi 26. *Tytuł: Fidelissimus.*

ORDERY.

1. Awiski, 2. Jezusa Chrystusa.

HERB.

Siedm wież, pięć Tarcz, y cztery Maurów
głowy.

DZIERZAWY ZA EUROPA.

w Azji, w Arabii, y Persyi. Handle wolne. w
Indostanie, w Indyach Niektóre Miasta, w Chinach
poł Miasta Makao. w Afryce Mazaganet, Malagi-

etta

etta, Loanda, Mozambik, Zanzibar, &c. w Ameryce Brazylii, wyspy Azores, S. Gabrielis &c.

NEAPOLITANSKIE

Abo

OBOYGA SYCYLII KROLESTWO.

Neapol: Długie mil 80. szerokie 32. Sytyli:
Długie mil 50. szerokie 35. prócz wysp należących.
Leży między 32. y 38. długości 38. y 43.
szerokości.

POCZĄTKI.

Tankredus z Normandyi wygnawizy Saracendów, oboyga Sytylii pierwizym był Panem.
Wnuk jego, Rogierusz Roku 1139, za pozwoleniem Celestyna II. Papieża, Królem się nazwał, z obowiązkiem placenia trybuna Stolicy Apostolskiej 7000. ezer. Złotych, y konia białego corok.
Różne potom nastąpiły odmiany. Królów, gdy
Angełom, Swajskom, Francuzi, Francuzom, Hiszpani,
Hiszpanom znów Francuzi, pokili, król
to Królestwo oddawali, one już na dwadzie-
twa rozdzielali, y już złączali. Na koniec Roku
1414. Alphonse Aragoński, król 350 mil królom
wstało się Hiszpanikim, z królów 1417, Alphonse
Sytylii oboyga Roku 1413. Alphonse 1. y 2. król
znów Roku 1413. 880 mil Hiszpanikim 1418-
lów, z którego jest król dzisiejszy, powstania.

GRANICE.

Na północ y Na wschód Morze Adriatyckie, abo
Golf di Venetia. Na południe y Na zachód Mo-
rze Sycylijskie.

PRO:

PROWINCYE.

1. Abrutium. *Abrutium bliższe, Abrutium dalsze, Hrabstwo Molosynskie*, 2. *Apuliā Kapitanata, Barya, Hidruntina abo Aletyna*, 3. *Kalabrya Basylikata, Kalabrya bliższa, Kalabrya dalsza*, 4. *Terra di Lavoro abo Terra Laboris* ma dwa Xięstwa tegoż nazwiska. *Sycylii* i. *Vallis Demona*, 2. *Vallis Netina*, 3. *Vallis Mazara*.

Wyspy Większe.

Ná Morzu Adryatyckim *Tremites*, Ná Morzu Sycylijskim *Fawagnana* y wiele mnieyszych przy niey. Ná Morzu Tyrheńskim *Lippari* abo *Vulcania*, także wyspę *Ischia* z mnieyszymi w kole.

MIASTA, AKADEMIE.*

Neapol: 1. *Adrya, Sulmo*, 2. *Nuceria, Barium, Alecyja*, 3. *Cyrenza, Cosenza, Reggio*, 4. *Neapol*, * *Salerno*, * *Sycylii* 1. *Messina*, * 2. *Siragusa*, 3. *Mazara, Panormus, Lipara, &c. Katana*, *

RZEKI, PORTY.*

Naapol: *Vulturnus, Salsus* * *Ortona, Lancyan, Manfredonia, Bartella, Trani, Brundisium, Otrant, Policastr, Salern, Neapol, Gaeta, Pozzolo*. *Sycyli*: * *Messina, Catana, Siragusa, Mazara, Mariala, Trapani, Panorm, Milazo*.

OBFITOSC. RELIGIA.

w Wino, Zboże, Fruktar różne, Miod, Jedwab, Wiara Katolicka.

RZĄD.

PALACE KRÓLEWSKIE.
Monarchiczny. * w *Neapolim Caserta*, * *Villa Portici*.

KROL.

KROL. TYTUŁ.

Karol Sebaſtjan z Domu Borbon: Narodził się Roku 1716. Panuje od Roku 1735.

ORDERY. Januariusza.

H E R B.

Lilie złote mające Srebrne obwiniećie.

POLSKIE KROLESTWO.

Długie mil 200. szerokie 180. Miedzy 34. y 51. długości, 48. y 57. szerokości.

P O C Z A T K I.

Polska przedtym *Sarmacya*, pierwszego Pana miała *Lecha*, który z ziemi Słowackiej przemieścił, y założył *Gniezno*. Królestwa Stoicę. *Mieczysław I.* Roku 964. wiarę Chrześciańską przyjął. Syn *Mieczysława Bolesław Chrobry* pierwszy wziął Koronę od *Otona Cesarza* Roku 1001. w Gnieźnie Grob S. Woyciecha nawiedzającego. Wnuk jego *Bolesław śmiały*, za zabicie S. *Stanisława Biskupa Krakowskiego* z Królewskiej Godności złożony Roku 1081. *Przemysław* Roku 1295. znowu się o tytuł Królewski postarał. Litewkie Xięstwo do Korony przyłączać zaczął *Władysław Jagiełło* Roku 1386. Do więkzey doskonałości to dzieło przyprowadził *Alexander* Roku 1501. Dokonał *Zygmunt August* ná Seymie Lubelskim Roku 1569.

GRANICE.

Ná północ Morze Bałtyckie, Inflanty, Moskwa, Ná wschod Moskwa, Tatory. Ná południe Góry Karpackie, Siedmigród, Węgry. Ná zachod Szląsk, Pomorze, Prusy. PRO-

PROWINCYE.

1. WIELKOPOLSKA. *Województwo* Poznańskie, Kaliskie, Sieradzkie, Łęczyckie, Brzeskie, Kujawskie, Inowrocławskie, Płockie, Mazowieckie, Rawskie, Chełmińskie, Małborskie, Pomorskie, Ziemia Dobrzyńska, y Wieluńska, 2. MAŁO POLSKA, *Wojewódz.* Krakowskie, Sandomirskie, Kijowskie, Ruskie, Wołyńskie, Podolskie, Lubelskie, Bełskie, Podlańskie, Bractawskie, Czernichowskie, Ziemia Halicka, Chełmska, y Xięstwo Oświęcimskie. 3. WIELKIE XIĘSTWO LITOWSKIE, *Wojewódz.* Wileńskie, Trockie, Smoleńskie, Połockie, Nowogrodzkie, Witebskie, Brześćciańskie, Mścisławskie, Mińskie, Inflantkie, Xięstwo Zmudzkie, Kurlandya.

MIASTA, AKADEMIE.

Poznań, Kalisz, Sieradzk, Łęczyca, &c. Warszawa, Gdańsk, Krakow, * Sandomirz, Lwow, Luck, Kamieniec, Lublin, &c. Wilno, * Troki, Grodno, Połock, Rośienie, Nitawa.

RZĘKI. PORTY.

Wisła, Bug, Narew, Niester, Warta, Szczara, Niemen, Wilia, Dniepr, Dźwina, Berezyna, Por: Gdańsk, Lipawa.

OBFITOSĆ. RELIGIA.

w Zboże, Frukt, Len, Konopie, Łasy, Ryby, Krużce, Sol, bydło, Konie, *Wiara* Katolicka, *Reli.* Luterska, Kalwińska, Syzmarycka, Żydowska, &c.

RZĄD.

PALACE KROLEWSKIE.

Monarchiczno-Arystokratyczny. *Palace* w Warszawie.

Warszawie, w Krakowie, w Grodnie.

RROL. TYTUŁ.

August III. Narodził się Roku 1696. obrany Roku 1733. *Po Lechu 51. Tytuł* Orthodoxus.

ORDER.

Orła Białego *ustanowiony* podług niektórych Od Władysława Łokietka Roku 1325. *wznowiony* od Augusta II. Roku 1705.

HERB.

Orzeł Biały, Pogonia, y Herb Domu Panującego,

PRUSKIE KROLESTWO.

Długie mil 60. szerokie 50. między 35. y 41. długości 53. y 56. szerokości.

POCZĄTKI.

Krzyżacy około Roku 1280. po długiey wojnie z dzikimi kraju tego obywatelami, wiary w nim Katolickiey, y panowania swego, założyli fundamenta. Lecz gdy frogości nad miarę używać zaczęli, odpadłszy kraju część znaczna od nich, *Kazimierzowi IV. Król: Pol: R. 1454. poddała się.* O to wojnę podnieśli, y zbić od Polaków, z dziedzicznych całego kraju Panow, hołdownikami zostali Polskiem. Po różnych potem zaszyłych rewolucyach, przez traktat Oliwski Roku 1660. ustąpiła Polska Prus *Frid: Gwillelmowi Marg: Brandebur:* którego Syn *Fryderyk I. (Dziad Króla dzisieyszego)* Roku 1701. Królem się Pruskim ogłosił, za przyzwoleniem ná to *Leopolda Cesarza* y innych Królestw, procz Polskiej.

E

GRANI.

G R A N I C E.

*Ná pół: Morze Bałtyckie, Ná wschód Zmudz, Li-
twa, Ná poł: Wieko-polka, Ná zachód Pomorze.*

P R O W I N C Y E.

3. *Cyrkuły:* 1. Sambieński, 2. Natangeński, 3. Hockierlandyjski. *Do Królestwa tego należą w* NIEMCZECH Brandeburgia, Pomerania, Magdeburg, Kliwia, Minden, Halbersztad, Marka, Mocur, Rawensberg, Lingën, Hohensteia, Limburg, w CZECHACH Głacki Powiat, Szląsk wyższy y niższy, prócz trzech Xięstw należących do Cesarza, *Tessyńskiego Tropińskiego abo Opańskiego, y Karnowieńskiego.* WLUZACYI Powiaty, Kotbuski, Strokau: y Sommerfeld: w Helwecyi Xięstwo Neuchatel.

M I A S T A. A K A D E M I E. *

1. Królewiec, * Memel, Pillawa, 2. Welan, Rastenburg, Brandenburg, Liebstadt, Marienwerden, Holland, Gilgenburg.

R Z E K I. P O R T Y.

Niemen, Pregel, Weysschel, Porty Królewiec, Memel.

O B F I T O S C. R E L I G I A.

W zboże, Łasy, Ryby, Miod, Burłztyny. Religia Luterska.

R Z A D,

P A Ł A C E K R Ó L E W S K I E.
Monarchiczny.

K R O L. T Y T U Ł. *

Fryderyk IV. Narodził się Roku 1712. Panuje od Roku 1740. po Fryderyku I. trzeći.

O R D E

O R D E R Y.

1. Dela Generofite. 2. Orła Czarnego.

H E R B.

Orzeł czarny z Herbami znaczniejszych Prowincyi.

S A R D Y N S K I E K R O L E S T W O.

Długie mil 46. szerokie 26. między 26. y 28. długości, 38. y 41. szerokości.

P O C Z A T K I.

Wysep ten trzymali naprzód KartagENCYKOWIE, od tych odebrali Rzymianie, od Rzymian Saraceni, od Saracenów GenuENCYKOWIE y PIZANIE, ci z woli Bonifacjusza VIII. Papieża uścapiłi Jakubowi II. Królowi Arag: Po nim sukcesysa spadła ná Królów Hiszpańskich, od nich przez wojnę dostała się Karolowi VI. Cesa: Ná koniec został jey dziedzicznym Królem Wiktor Amadusz Xiąże Sabau: Oyciec Króla dziśieyszego, przez zamian ná Królestwo Sycylii R. 1718.

G R A N I C E.

Ná północ Ciasne morze nazwane Canalis Bonifacii, Ná wschód Morze Tycheńskie, Ná południe Morze frzodziemne. Ná zachód Morze Sardyn:

P R O W I N C Y E.

1. Kalarytańska, 2. Safarytańska. *Należą dote-
goż Król: Xięstwo Sabaudyi. Pedemontu, Mont-
ferratu, Oneglii, y w Medyolańskim Xięst: z przyle-
głościami, Miasta Pawia abo Tyćin, Bobbia, Tor-
tonia, Alexandrya, Lomeillo, Walencya, Morta-
ra. Wigleb, Novaria, Arona, Seto, Anglerya, O-
scella z doliną y z górami Alpy.*

MIASTA, AKADEMIE.

Kalarya, * Safari, *Sabau*: Chamberi, Annecia * Montiersen, Tarentaise, Bonevil, *Pedemont*. Tyryn * Nica, Aosta, Jurea, Coni, Cherasco, *Montfer*: Casal. *Oneg*, Onegli:

RZEKI, PORTY.*

Salér, Padus, Tima, Varus, Kalaria, * Safari, * Oristagni, * Castol, * Aragon: * Terra Nova, * Nica, * Oneglia.

OBFITOSC. RELIGIA.

w Jedwab, Oliwę, Wino, Owoce, Rybę. *Wia*ra Katolicka. R Z A D.

PALACE KROLEWSKIE.*

Monarchiczny. * Milleflo, S. George, * la Venerie, * Rivolti.

KROL. TYTUŁ.*

Karol Emanuel Wiktor III. Narodził się Roku 1701. Panuje od Roku 1730. po Oycu Amadeuszowi drugi.

ORDER Y.

1. Nawiedzenia Najsław: Panny, 2. SS. Maurycego y Łazarza w *Podemontie*.

HERB.

Cztery Maurów głowy białym zawiązaniem obwinione.

SZWEDZKIE KROLESTWO.

Długie mil 200. szerokie 150. między 29. y 51. długości. 56. y 70. szerokości.

POCZĄTKI.

Różne Pogańskie narody, w tym kraju zwanym przedtym *Sweonia*, udzielnich swoich miast

ly

ty Królów. Chrześcijańską wiarę przyjął Olaus I. R. 828. wolne Królów wybieranie trwało do *Gustawa Wazy I.* który Roku 1544. zniósłszy Senat y wolności prawa, jedynowładnym Królem został. Gdy jego ustała Familia. panował naprzód Dom *Xiaząt Bipontskich*, potym *Fryderyk de Hesse Cassel*, który przez testament dziedzicem Tronu uczynił *Karola Xiążęcia Holztyńskiego* R. 1715. Oycy Króla dzisiejszego.

GRANICE.

Ná północ Laponia, Ná wschod Moskwa, Ná południe Morze Bałtyckie. Ná zachod Norwegia.

PROWINCYE.

1. Ostrogotcy *Ost: Gotlandya, Smalandya*, y dwa wyspy *Gotlandya, Olandya*, 2. Sudergotcy, *Blekingia, Skania, Heilandy*, 3. Westrogotcy. *Bahusya, Dalia, Weria, Westgotlandya*, 4. Syeonia, abo Szwecya, *Delekarlia, Uplandya, Sodermania, Nerycy, Westermania*. Nortlandya, *Giestrya, Helsingia, Medelpadya, Jemtia, Angermania, Bochnia*, 6. Laponia, 7. Finia, Powiat *Bahusi* w Norwegii. Część Pomeranii, y Xięstwo *Wismaryi*.

MIASTA. AKADEMIE.*

1. Nortkopia, Kalmarya, 2. Halmstadt, Lunden, 3. Gothenburg, Skare, 4. Sztokolm, Upsal, * 5. Nicoping, Uma, Giewle, 6. Lapmarck, 7. Kajanenburg, Abo, * Rafenburg.

RZEKI. PORTY.*

Dolokarl, Mina, Ula, Kimen, * Gothenburg, Christineham, Warberg, Lacholm, Lanciferon, Ystad

E3

Ystad, Simersh, Christianstadt, Scheren, &c.
O B F I T O S C, R E L I G I A.
w Lasy, Konie Ryby, Miedź, Zelazo, Magnes,
Religia Luterska.

R Z A D.
P A Ł A C E K R O L E W S K I E.
Monarchiczny ustał na *Karolu XII.* jest teraz
Monarchiczno - Arystokratyczno - Demokraty-
czny. w Stokolmie, Carlsbergen. &c. &c.

K R O L. T Y T U Ł. *
Adolf Fryderyk z domu *Holstein Eulin* Naro-
dził się Roku 1710. panuje od Roku 1751.

O R D E R Y.
1. Seraficki, 2. Etoile du Nord, 3. Szpady.

H E R B.
Trzy Korony złote, Trzy rzeki srebrne, Lwy w
Koronach y Herb Domu panującego.

WĘGIERSKIE KROLESTWO.
Dłgie mil 120. szerokie 100. między 33. y
57. długości, 44. y 49. szerokości.

P O C Z A T K I.
Węgry przedtym *Pannonia*, potym od *Hun-
now Hungaria*, były pod Rzymianami lat 328.
pod Wandalami lat 40. tych wygnali *Gotowie*,
Gotow Hunnowie, których był Krolew Attyla:
Hunnow Ostrogottowie, Ostrogottów znowu
Rzymianie, tych znowu *Hunni*, Hunnów *Karol
Wielki* Roku 805. Lecz Roku 900. powrócili,
S. Stefan pierw: Król Węg: Roku 954. po nim
wolne Królów wybieranie trwało aż do Roku
1687. którego na Sejmie *Posonjskim*, Dom Au-
stryacki

stryacki uznany był Dziedzicznym Królestwa
Węgierskiego.

G R A N I C E.
Na północ Góry Karpackie, Na wschod Mol-
dawa, Wołochy, Na południe Bośnia, Servia, Na
zachod Austria, Morawia.

P R O W I N C Y E.
1. Węgry wyższe, 2. Węgry niższe, 3. Siedmi-
grod. Powiaty: *Wegierski, Sykuliński, Saxonński, y
Fogarasyski*, 4. Kroacy, *Warazdyn, Kryśien, Za-
grabin, Zagor, Banalis, Mililaris*, 5. Ziemia Sło-
wacka wyższa y niższa, 6. Dalmacya: *Seknia, Ot-
toschat, Lykan, Korbaw, Zwonigrod*.

M I A S T A. A K A D E M I E.
1. Połonium, Kremnica, Tyrnawa * 2. Buda,
Wespryn, Altyn, 3. Cybium, Neoforum, Alba,
Julia, 4. Warazdin, Zagrab, 5. Bašana, Syrmin,
6. Segnia, Bokara.

R Z E K I. P O R T Y. *
Dunay, Morawa, Wagh, Gran, Tysza, Samos,
Draw, Raba, Leitha.

O B F I T O S C. R E L I G I A.
w Wino, Zboże, bydło, Złoto, Srebro, Miedź,
Ryby. *Wiara* Katolicka, Relig: Syzmatycka, Zy-
dowska, Luterska, Kalwińska, &c. &c.

R Z A D.
P A Ł A C E K R O L E W S K I E.
Monarchiczny

K R O L. T Y T U Ł.
Marya Tereza Cesarzowa. *Sukcessor* Jozef,
Benedykt August Arcy-Xiaże Austryi Narodził
się Roku 1741. E4 HERB.

HERB.

Krzyż Arcy-Biskupi Srebrny na trzech pa-
górkach zielonych.

HOLLENDERSKA RZECZPO- SPOLITA.

Abo

BELGIUM FÆDERATUM.

y przyległe,

BELGIUM CATHOLICUM.

Hollandia długa mil 45. szeroka 35. między 22.
y 25. długości, 51. y 54. szerokości. *Belgium* długie
mil 30. y szerokie 50.

P O C Z A T K I.

Belgium (Którego częścią jest *Hollandya*) wy-
biwszy się z pod Rzymian, miało naprzód Pandów,
z własnego narodu, dostało się potem *Filipowi*
Xiążę: Burgundy, na koniec było pod Królami
Hiszpańskimi. Rząd Hiszpański że był przyfro-
szy, zwłaszcza *Xiąż: d' Albe* Gubernatora, uczy-
niwszy *Belgowie* związek w *Utrechtcie* za po-
wodem *Gwiłhelma de Nassau Xiąż: Arauzykan-*
hant podnieśli, y z pod Hiszpanów się wybili; a
po krwawey przez lat kilkadziesiąt wojnie,
dziesięć prowincyi poddały się domowi Austry-
ackiemu: Siedm zaś które się teraz *Belgium Fæ-*
deratum y Hollandya zowią, przez traktat *West-*
falski Roku 1648. uznane są wolną Rzeczą-po-
spolitą; ma jednak dziedzicznego *Xiążęcia*, z
domu *de Nassau Dietz*.

GRA-

GRANICE.

Holland: Na północ Morze Niemieckie, Na
wschod Westfalia, Na południe Brabancya, Na
zachod Morze Niemieckie. *Belgium.* Na północ-
Hollandya, Na wschod Niemcy, Na południe Fran-
cya, Na zachod Fretum Caletanum.

P R O W I N C Y E.

Hollandij. 1. *Hollandya*, 2. *Fryzya Zachodnia*,
3. *Groeninga*, 4. *Transfalanania*, 5. *Gieldrya niż-*
sza, 6. *Ultrajekt*, 7. *Zelandya*, Część *Brabancyi*,
Flandryi y Limburgu.

Belgium. 1. *Brabancya*, 2. *Gieldrya wyższa*, 3.
Leodium, 4. *Limburg*, 5. *Luxemburg*, 6. *Bullion*, 7.
Namurk, 8. *Hannovia*, 9. *Artezja*, 10. *Flandrya*; y
dwie Monarchie *Antwerpska*, *Mechlińska*.

M I A S T A . A K A D E M I E . *

Hollandyi. 1. *Amsterdam*, *Haga*, 2. *Stauria*, *Fra-*
necker, * 3. *Groeninga*, * 4. *Dowentr*, 5. *Nowio-*
mag, 6. *Ultrajekt*, * 7. *Middelburg*. *Belgium.* 1. *Bru-*
xella, *Antwerpia*, *Lovanium* * 2. *Gieldrya*, 3. *Le-*
odium, 4. *Limburg*, 5. *Luxemburg*, 6. *Bullion*,
7. *Namurk*, * 8. *Bergen*, 9. *Audomaropol*, 10.
Duak, *Dunkierka*, *Ostenda*, *Ryffel*, *Bruga*.

R Z E K I . P O R T Y . *

Hollandyi. *Ren*, *Mozella*, *Moza*, *Scaldis*, *Am-*
sterdam, * *Bewerwik*, *Enckhufa*, *Herna*, *Briel*,
Harling, &c. *Belgium* * *Sluis*, *Ostenda*, *Dunkier-*
ka, *Neuport*, &c.

O B F I T O S C . R E L I G I A .

w *Bydło*, *Masto*, *Syry*, *Welnę*. w *Hollandyi*
Religia *Kalwińska*, *Zydowska*, y inne. w *Belgium*
Katolicka, *Luterska*.

RZĄD.

R Z A D.

PALACE KROLEWSKIE.*
w *Holland*: Aristokratyczny.* w *Amsterdamie*.
Hadze,* w *Belgium* Monarchiczny,* w *Bruxelli*.
KROL TYTUŁ.

w *Holland*: Gwilhelm de Buren z domu de Nassau Dietz Naro: Roku 1748.* Stadholder. w *Belgium* Dom Austriacki, Król Francuski, Król Pruski, &c.

H E R B.

Hollan: Lew Złoty w Koronie siedm strzał trzymający.

DZIERZAWY ZA EUROPA.

Hollandya ma w *Azyi* Brzegi Kunkan, Malabar, Koromandel, w *Indyach* Malakke y wyspy Ceylan, Summatre, Jawę, Oalukę.

w *Afryce* Promontorium bonæ spei y Fortecę Georgia della mina.

w *Ameryce* Ná brzegach *Terræ Firmæ* niektóre Miasta, y wyspę *Kurassoa* zmniejszeni w koło.

SZWAYCARSKA RZECZPO-SPOLITA.

Długa mil 50. szeroka 40. Miedzy 24. y 29. długości 46. y 49. szerokości.

P O C Z A T K I.

Szwajcarya od Kantonu Schwitz, z dawna *Helwecya*, miała pierwszych Panów *Rzymskich Cesarzów*, po nich Królów *Francuskich*, na koniec *Xiążąt Austriackich*, z pod których się wybić przy muszo-

muszona była okrucieństwem Gubernatorów. Roku 1307. Pochwalił to *Ludwik Cef*: R. 1315. *Maximilian Cef*: przymierze z nią Roku 1499. zawarł; traktat zaś *Westfalski* Roku 1648. wolną Rzeczą pospolitą ogłosił.

G R A N I C E.

Ná północ Cyrkuł Szwabski, Ná wschod Tyrol, Ná południe Włochy, Ná zachod Francya.

P R O W I N C Y E.

13. Kantonów: 1. Schwitz: 2. Ury. 3. Urderwald, 4. Zurych, 5. Berna, 6. Lucerna, 7. Zug, 8. Glarys, 9. Bazylea, 10. Friburg, 11. Soloturn, 12. Skaffusa, 13. Appenzel, *Zprzymierzone* *Mia*-*sta*, 1. Milhusia, Rothweil: 2. Opactwo S. Galla, 3. *Rzeczypospolity* Gryzon: Gienewen: 4. Wallezja, 5. Neuchatel, 6. Biennen: 7. Bazyleyjskie Biskupstwo &c.

M I A S T A. A K A D E M I E.*

1. Schwitz, 2. Alfort, 3. Stantz. 4. Tygur * 5. Berna, * 6. Lucerna, 7. Tugium, 8. Glaris, 9. Bazylea * &c. Baden, Sedunum, Gienewa * &c.

R Z E K I. P O R T Y.*

Rhen, Roden, Aazar, OBFITOSC. RELIGIA. w Wino, bydło, Ryby, Wody Mineralne, Zielazo, &c. *Wiara* Katolicka. Religia Kalwińska, Luterska.

R Z A D.

Arystokratyczny, w innych *Demokratyczny*.
PALACE KROLEWSKIE.
w Zurych, Berna, Bazylei, Skaffus, Soloturn, Fryburgu. KROL

KROL. TYTUŁ.
Magistraty w Miastach y Seym Stanów w
Baden.

H E R B.
Kapelusz z Herbami Kantonów.
WENECKA RZECZPOSPOLITA

Długa mil 50. szeroka 25. Miedzy 27. y 31.
długości, 45. y 47. szerokości.

Obywatele *Akwilegii, Pawdy, Medyolanu*, y
innych miast *Włoskich*, uchodząc okrucieństwa
Attyli Kró: Hunnow., na 72. mniejszych wy-
spach morza *Adryatyckiego* osiedli Roku 452. y
miasto *Wenecyę* założyli. Rządzeni byli naprzód
przez *Trybunów* corocznie obranych, potem
przez jedynowładnych *Xiążąt (zwanych Doża)*
z których pierwszy był *Paulucius Anafestus*, osta-
tni *Micheli*, zabity od pospolstwa. Roku 1172.
wolne *Dożów* wybieranie zaczęło się, y rada
najwyższa z osob 240. wszystkich stanów wpro-
wadzona. Roku zaś 1296. *Doża Piotr Gran-*
deni pospolstwo od interesów Rzeczypospolitey
oddalił, y rząd *Arystokratyczny* trwający do
tychczas ustanowił.

GRANICE.
Ná północ Tyrol, Karyntya. *Ná wschód* Karnio-
la, Morze *Adryatyckie*. *Na południe* Państwo
Papieskie, Mantua. *Na zachód* Xięstwo *Medyo-*
lańskie, Szwaycarowie.

PROWINCYE.
1. Xięstwo Weneckie, 2. Polesyna, 3. Pade-
wka, 4. Wincentyna, 5. Weroneńska, 6. Bre-
ściana

ściana, 7. Kremaska, 8. Bergama, 9. Marchia
Triwizyana, 10. Feltryna, 11. Belluneza, 12. Ka-
dorina, 13. Forojulia, 14. Histrya.

Część *Morlachi* y *Dalmacyi* z przyległemi
wyspami, między któremi są większe. *Arbe, Pa-*
go, Curzola, Lissa, Cherso, Ossero, Vegia, w Gre-
cyi część *Epiru*, y wyspy przyległe, *Korsu, Mau-*
ry, Cefalonia, Zante, z innemi mniejszemi na
morzu Jonickim.

MIASTA. AKADEMIE.*

1. Wenecya, 2. Rowigo, 3. Padwa, * 4. Wicent,
5. Werona, 6. Brescia, 7. Crema, 8. Bergamy, 9.
Trewizya, * 10. Feltria, 11. Belluna, 12. Kadora,
13. Forojulium, 14. Kapodistria.

RZEKI. PORTY.*

Athesis, Brenta * *Chiofa*, * *Malamezzo*, * *Citta*,
* *Nuowa*, * *Rowigno*, *Ná wyspach Dalmackich*
Argostoli, * *Vegia*, * *Zante*, * *w Albanii* *
Parga &c.

OBFITOSC. RELIGIA.

w Wino, Oliwę, Owoce różne, Jedwab. *Wia-*
ra Katolicka, *Religia* Żydowska.

R Z A D.

PALACE KROLEWSKIE.*

Arystokratyczny, * w Wenecyi, * *Palaestryinie*.

KROL. TYTUŁ.

Franciszek Loredano, Narodził się Roku
1685. obrany 1752. Tytuł *Doża*, Senat złożo-
ny z Szlachty 2500.

O R D E R.

Świętego Marka.

HERB.

H E R B.

Lew trzymający Księgę z napisem. *Pax tibi Marce Evangelista meus.*

GIENUŃSKA RZECZPOSPOLI:

Długa mil 40. szeroka 5. Miedzy 24. y 28.
Długości, 44. y 45. szerokości.

P O C Z A T K I.

Należało naprzód do *Rzymian*, potem do *Longobardów* około Roku 660. na koniec do *Francuskich Królów*; z pod których kilka się razy wybijała, y Roku 1337. przykładem Rzeczypospolitey Weneckiey obrała *Dożę Dominica Fulgozē*, lecz dla domowych niezgod, znowu się pod rząd *Królów Francuz*: R. 1396. dostała. Wyjednał jej wolność u *Franciszka I.* Króla *Francuz*: *Andrzej Dorya*, *Genueń*: za pomocą *Karola V. Cef*: Roku zaś 1527. udzielną jest uznana *Rzecząpospolitą*.

G R A N I C E.

Na północ Xięstwo *Medyolańskie*, *Placencya*,
Na wschód Xięstwo *Modeny*, *Rze. Łukies*: *Na południe* Morze *środoziemne*, *Na zachód* *Monsferat*, *Piemont*.

P R O W I N C Y E.

1. Część wschodnia *abo La Riviera di Lavante*, 2. Część zachodnia *abo La Riviera di Ponente*, 3. Wylep *Korsyka*, na cztery części podzielony, 1. di qua *Monti*, 2. di la *Monti*, 3. *Banda di Dentra*, 4. *Banda di Feura*.

M I A S T A, A K A D E M I E.*

1. *Gienua*, *Sarazana*, *Spezza*, *Rapallo*, 2. *Se-wona*,

wona, *Noli*, *Albenga*, *Vintimiglia*, 3. *Bastia*, *Kortē*.

R Z E K I. P O R T Y.*

Gienua, * *Noli*, * *Sawona*, * *Lerice*, * *Porto di Venere*, * *Sestri*, * *Vad. Konfyki*, * *Fiorenzo*, * *Bastia*, * *Adjazzo*, * *Bonifacio*.

O B F I T O Ś C. R E L I G I A.

w *Oliwę*, *Cytryny*, *Pomarańcze*, *Wino*. *Wiara* *Katolicka*, *Religia* *Zydowska*.

R Z A D. P A Ł A C E K R O L E W S K I E.

Arystokratyczny.

K R O L. T Y T U Ł.

Jan Jakub Grymaldy *Obra*: R. 1756. * *Doża*, *Rada* wyższa z szlachty 400.

H E R B.

Krzyż Czerwony w polu białym.

ŁUKIESKA RZECZPOSPOLITA.

Długa mil 5. szeroka 4. miedzy 28. y 29. długości, 43. y 44. szerokości.

P O C Z A T K I.

Roku 1286. u *Rudolfa I. Cesa*: 12. tysiącami czerwono: kupiła wolność: którą jej wydarł potym niejaki *Ugietius Plaseolus*, po nim panowali nad nią już *Medyolańscy*, już *Florentscy* *Xiąże*: ta, na koniec znowu się do *Rzymkich Cesarzów* dostała, *Opłaciła* się powtórnie 25. tysiącami czerwono: *Karolowi IV. Cesa*: zostaje pod protekcją *Cesarza Rzymskiego*.

G R A N I C E.

Na północ Xięstwo *Modeny*, *Na wschód* *Hertru-ria*. *Na południe* Morze *środoziemne*, *Na zachód* *Genueńska Rzeczpospolita*.

PRO.

PROWINCYE.

2. Powiaty; 1. Łukieski, 2. Kafagnaniki,
 MIASTA, AKADEMIE.

1. Luka, 2. Castel-Maggiore. Castigliona.
 RZEKI. PORTY. * Aufer.

OBFITOSC. RELIGIA.
 w Wino, Jedwab, Kasztany. *Wia*: Katolicka.

RZĄD,
 PAŁACE KROLEWSKIE.*
 Arystokratyczny.

KROL. TYTUŁ.
Gonfaloniera abo Chorażego co dwa Miesią-
 ce nowego obiera.

HERB.
 Słowo *Libertas* Złotemi literami napisane.
 SANMARYNSKA RZECZPOSPOLI.
 Długa y szeroka ná milę.

POCZĄTKI.
 Miało S. Maryna kupiło u *Rzymskiego Cesa*:
 wieku szóstego wolność: u *Grafa Monfeltro* Za-
 mek Penna-Rosta y Casolo. Roku zaś 1463. *Pi-*
us II. Pap: przydał jej wioski niektóre. Zostaje
 pod protekcją Papieską.

GRANICE.
 Miedzy Romandyolą y Xieństwem Urbińskim,
 PROWINCYE.

Miało y 12. mnieyszych wiosek.
 MIASTA. AKADEMIE.
 Sant-Marino, Penna-Rosta y Casolo Zamki.
 RZEKA. Armion.

RZE-

RZEKI. PORTY. Armion.
 OBFITOSC. RELIGIA.
 w Wino, różne owoce. *Wiara* Katolicka.
 RZĄD, PAŁACE KROLEWSKIE.
 Arystokratyczny.

KROL. TYTUŁ.
 Co pół roku obiera dwóch Starostów.
 RAGUZANSKA RZECZPOSPOLITA.
 Długa mil 16. szeroka 2.

POCZĄTKI.
 Niektórzy z Historyków w jedynastym wieku,
 tej Rzeczy-pospolitey naznaczają początki. Hoł-
 duje Turkom, y płaci co rok cekinów 500.

GRANICE.
 Na zachod Morze Adryatyc: z innych stron
 Dalmacya.

PROWINCYE.
 1. Raguzy, 2. Sabioncello, 3. *Wysspy Meleda*,
Augusta Mezzo.
 MIASTA. AKADEMIE.
 1. Raguzy, 2. Stagno.

RZEKI. PORTY.
 * Raguzy, Sent-Croix.
 OBFITOSC. RELIGIA.
 w Wino, Oliwę. *Wiara* Katolicka.
 RZĄD
 PAŁACE KROLEWSKIE.
 Arystokratyczny.

KROL. TYTUŁ.
 Starostę co miesiąc nowego obiera.

F

XIE-

XIESTWA TOSKANII, MEDYOLA- NU y MANTUI.

Miedzy 25. y 30. długości, 42. y 46. szerokości.
P O C Z A T K I.

Toskania zdawna *Hetruria* była pod Xiążę: *de Medycy* do Roku 1732. Po nich wzięł sukcesyą Xiąże *Don Carlos* Krulewic Hiszpański, który gdy ośiadł na tronie Sycylijskim, przez pakta *Toskania* dostała się *Karolowi Cef:* po nim *Franciszkowi Xiążęciu Lotaryńskiemu* Cesarzowi dzisiejszemu Roku 1737.

Medyolan Miał dziedzicznych Panów z domu Xiąż: *Wiskontych Sforcyow* y innych, *Karol V. Cef:* mocą go sobie przywłaszczył, po nim wzięł sukcesyą dom Xiąż: *Austriackiego*.

GRANICE.

Teskanii Na północ, y Na wschód Państwo *Papiekie*, Na południe frzodźienne morze, Na zachod *Luka*.

PROWINCYE.

Toskanii, 1. *Florecya*, 2. *Senna*, 3. *Pizy*, w *Niemczech Reipoltzkich*, *Fenestrang*, w *Szlasku* *Cyrkuł Telsiński*.

Medyolan: 13. *Territo*: 1. *Milaneze*, 2. *Paveze*, 3. *Novarefse*, 4. *Comasco*, 5. *Lodigiano*, 6. *Kremoneze* &c.

Mantua ma mniejszych kilka Powiatów. *Status* *Præsidii* przy morzu *Toskańskim*.

MIASTA AKADEMIE.*

Toskanii: 1. *Florecya*, * 2. *Sena*, * 3. *Piza* *
Medyola: 1. *Medyolan*, * 2. *Pavia*, &c.

Mantui *Mantua* * *Kastylion*.

RZE-

R Z E K I. P O R T Y.*

Arnus, *Pad*, *Liworna*, * *In statu præsidii* *Te-lamon*, * *Orbitello*, * *Porto Hercole*, *Porto Sancti Stephano*.

O B F I T O S C, R E L I G I A.

w *Ryż*, *Oliwę*, *Wino*, *Marmur*. *Wiara* *Kato-licka*, *Religia* *Zydowska*.

RZAD, PAŁACE Królewskie. Monarchiczny.

K R O L, T Y T U Ł.

Toskanii *Cesarz*, *Medyolana* y *Mantui* *Cesarzowa*.

O R D E R Y.

w *Toskanii* *S. Stefana* *Papieża*. w *Mantui* *Krwi Chrystusowej*.

H E R B.

Toska: Sześć Kul czerwonych. *Medyo*: Wąż dziecie pożerający. *Mantui* Krzyż czerwony z Orłami czterema czarnymi.

XIESTWA PARMY PLACENCYI y MODENY.

Miedzy 27. y 29. długości, 44. y 45. szerokości.
P O C Z A T K I.

Xięstwa Parmy y Placencyi przez traktat *Aquisgrański* Roku 1748. *Fr.* &c. Xiąż: *Lotaryński* *Cesarz* terazniejszy *Don* *Milow* *Królewicowi* *Hiszpańskiemu* ustąpił.

Modeny *Xięst. Fryderyk III. Cef:* nadał *Familii* *Xią: Borso d'Esta* do tychczas panujący.

GRANICE.

Na północ *Mantua*, Na wschód *Ferrara*, Na południe *Luka*, *Gienua*. Na zachod *Mediolan*.

F2

I.

PROWINCYE.

1. Parma, 2. Placencya, 3. Gwaſtalla.

1. Modena, 2. Reggio, 3. Korregio, 4. Carpi, 5. Mirandula, 6. Novellaria, 7. Maſſa, 8. Carrara.

MIASTA, AKADEMIE.

1. Parma, 2. Placencya, 3. Gwaſtalla, *Moden*.

1. Modena, 2. Reggio, 3. Corregio, *Ec.*

RZĘKI. PORTY.

Pad, Parma, Sekia, Panaro.

OBFITOSC. RELIGIA.

w Zboże, Bydło, Sol, Zelazo, Syry, Wino, *Ec.* Wiara Katolicka.

RZĄD, PAŁACE KROLEWSKIE.

Monarchiczny. *Parmy* Colorno, * *Modeny*. * Salsuolo, * Rywałta.

KROL, TYTUŁ.

Parmy Don Filip Królewic Hiszpański Naro-
dził się R. 1720. Panuje od Roku 1748. *Modeny*,
Franciſzek d' Eſt Naro: 1696.

HERB.

Parmy Sześć Lili niebieſkich. *Modeny* O-
rzeł biały w Koronie.

MELTANSKA KAWALERYA.

Multa Długa mil 5. ſzeroka 2.

P OCZĄTKI.

Roku 1522. wygnani od *Solimana* Tureckie-
go Cef: z wyspy *Rodu* Kawalerowie Świętego
Jana, przemieſili ſię do Sycylii, Rzymu y Witer-
bu. Roku zaś 1530. *Karal V. Cef:* darował im
wypę *Malte* wiecznemi czaſy.

GRANICE.

Ná frzodziemnym morzu, miedzy Sycylią y
Afryką.

PROWINCYE.

Wyſep Malta, y mnieyſzych cztery: 1. Kumin,
2. Goza, 3. Linoza, 4. Lampadoza, *we Fran-
cyi, Włoſzech, Hiſzpanii, Niemczech niektóre
wſie y miasta.*

MIASTA. AKADEMIE.*

Valetta, * Centum Cellæ.

RZĘKI. PORTY.*

Valetta, * Burgo di S. Angelo.

OBFITOSC. RELIGIA.

w Wino, Bawełnę, Melony. *Wia:* Katolicka.

RZĄD.

Aryſtokratyczny.*

PAŁACE KROLEWSKIE.*

Elm, * Moſqueto.

KROL. TYTUŁ.

Emmanuel Pinto. *Tytuł* Eminentissimus.

ORDER. Krzyż.

HERB. Krzyż biały.

TEUTONSKA

Abo

KRZYZACKA KAWALERYA.

w Powieście Mergentheim w *Frankonii*.

P OCZĄTKI.

Zaczęła ſię R. 1188. w Jerolimie Za *Baldwi-
n* Król: *Jerazol:* od ośmiu Niemców, którzy
dobrowolnie ſię byli oddali ná uſługę chorym,
w ſzpitalu Jerolim: R. 1191. *Klemens III. Pap:*
ten ſposób życia pochwalił y ztwierdził. R. 1210.

F3

wy-

Ná

wygnani z ziemi Świętej od Saracenów, prze-
nieśli się do Prus. A gdy ich Mistrz *Albert March:*
Brandebur: od wiary Katolickiej odpadł, Mistrza
nawwyższego stolica przeniesiona do *Margenthey:*
G R A N I C E.

Miedzy Biskupstwem Wirtzburskim y Ele-
ktoratem Moguńskim.

PROWINCYE.

Mergentheim, y dwanaście większych Komend.
1. Austryacka, 2. Tyrolska, 3. Allacka, 4. Fran-
końska, 5. Konfluentka, 6. Biesana, 7. Westfal-
ska, 8. Lotaryńska, 9. Haska, 10. Turyńska, 11.
Saxońska, 12. Trajekteńska.

MIASTA, AKADEMIE.

Margentheim, Eschenbach, Neckier.

R Z E K A. Tubar.

O B F I T O S C. RELIGIA.

w Zboże, Wino, bydło. *Wiara* Katolicka.

R Z Ą D. Arystokratyczny.

PAŁAC KROLEWSKI. Neuhaus.

K R O L. T Y T U Ł. *

Klemens August Arcy-Biskup Kołoński Na-
rodził się 1700. Obrany 1732. * *Magister Ordinis.*

O R D E R.

Krzyż.

H E R B.

Krzyż Czarny.

OPI-

O P I S A N I E MIAST EGIPTSKICH KROTKO ZEBRANE.

Miasta Egipskie niektóre są *antiquitus* sławne:
Naypierwsze y naydawnieysze w Egipcie
Miało było po zruynowaney Kartaginie Alexan-
dra, o której tu po Kairze *scienda narrabo*. Nie
poślednie Miało Theby nazwiskiem Egipskie
o stu bramach, czyli salach, czyli Pałacach Xią-
żęcych, w których na potrzebę po dwieście
zbroynych, trzymano żołnierzdów. Inaczej
się zwało *Diospolis*, to jest: Jowiza Miało. Tu
Memphis Miało, *vulgo Nemehis*, albo stary Kair,
gdzie wiele jest obalin y cuda świata Pyrami-
dy, czyli groby Królów, czyli szpichlerze: *Syene*
albo Asna niepoślednie Miało, gdzie była Ma-
chometanńska studnia dziwney głębokości, którą
słońce, gdy wznak raka wstępowało, całą swe-
mi oświecało promieniami, jakby nad nią stało.
Miało Egipskie *Bubastis olim heroum civitas vul-*
go Aziot Belbais, [przedtem *Pelucii* Miało,] z któ-
rego obalin Damiata fundowała się *Taphnis*, al-
bo *Tanis: Sais Elephantis Tentiris, Abydus* Memno-
na Króla za Bożka poczytanego Rezydencya,
potym *Osiridesa* Bożka czci poświęcona: *Helio-*
polis, to jest: miało słońca, *Said: Posidium, vulgo*
Suez, Canopus, teraz *Bochira: Koptos vulgo Kana*,
Busiris albo *Bosira*. Wszystkie te Miasta są nad
F4 Nilem,

Willē. Był tu cudny Labirint z marmurów, drzew, ulic zaplątanych cudownie, inkludujący 12. Pałaców Królewskich y tyśiąc domów w sobie, o jednym tylko do siebie weyściu, a trudnym wyiściu, o czym między cudnemi świata struktura-mi *fufus* mówiłem.

Miedzy miastami Egipskiemi teraz prym bierze miasto Kair, albo Alkair nowy, blisko Memphisu albo starego Kairu wielkiego *olim* na 150. staj. Ten nowy Kair Stolica Egiptu całego leży między rozsochami, albo rozdzielonym Nilem literę Deltę reprezentującemi, bez murów żadnych, z Zamkiem jednak w pośrodku leżącym potężnym, między temiż widłami leży *Memphis olim Sedes* Królów. Przez miasto *Nilus* Rzeka kilka przechodzi Kanałami, cysterny napęlnia dla wygody, a przytym ośm lub więcej Tyśięcy Wielbłądów wozi wodę w beczkach skórzanych tyłkich jak nasze, które sprzedają w mieście dając za to Bafzy Kairskiemu pewną sumnę. Drugie 8. tyśięcy Wielbłądów wozi wodę dla Sandziaków, Ciaufów, kupców, od których do skarbu nie idzie. Pieśzych ludzi nośi wodę w skórzanych kożich burdziukach na 30. tyśięcy. Miasta w cyrcumferencyi całej namierzył *Willamontius* na mil 22. *intellige* Włoskich albo Francuskich: Mil niemieckich 8. wzdłuż go jest na mil 3. jako sam powoli jadąc na ośle Xiąże Radziwiłł peregrinant zmiarkował. *Ludovicus Romanus Lib: 1. navigat:* twierdzi, że pięć razy większy Kair od Paryża. Ulic ma w sobie, które się na noc zawierają, według relacyi Xiążęcia Radziwiłła 16.

tyśięcy, a według *Willamontiusa* 18. tyśięcy, a według *Botera* 24. tyśięcy. Budynków jest na 2. kroćsto tyśięcy. Pałaców starych y nowych od kupców Murzynów erigowanych jest wiele. Jeden choć był nieskończony jeszcze, kosztował trzykroć sto tyśięcy dukatów. Obywatelów Kairskich *Afsan* Bafza Kairski naliczył był 7. milionów, samych żydów narejestrowano z dziećmi Roku 1583. 6. kroć sto tyśięcy. Kairski obywatel każdy żyje pięknie przy wielkiej kraju abundancyi: majątnej w swoich Rezydencyach mają kuchnie, pospółstwo, podróżni mają Austery albo kuchen na 20. tyśięcy w mieście. Jedzą mięso wołowe, barany, gęsi, kury, kurczęta, których tam moc niezmierna w piecach wymnożonych, Ryżu którego wielkie Łany po nad *Nil*: Daktylów rodzących się na Palmie drzewie mnostwo wielkie: mają ogrody w których sięją trzciny cukrowe, wodą *Nilo*: polewając.

Rządzi miastem Bafza Kairski mający roczney intraty 6. kroćsto tyśięcy Szeryfów, to jest: Ceki-nów oprócz różnych inwencyi y zdzierstwa, Ma pod sobą 24. Sandziaków, bo na tyle części Kair podzielony: jest zawsze w mieście Tureckiego żołnierza konnego na 6000. y piechoty tyleż na *presidiu* w mieście, aby od Arabów rozbojem żyjących była życia y fortun w Mieście *securitas*. Targi w mieście są 2. razy na tydzień tak ludne, jak jarmarki, na których nawet ludzie sprzedają, osobnemi kupami Męszczyzn nagich, osobnemi białych głow od pasa zakrytych, ufzy przekłote u wszystkich, u nozdrza niektorzy mają wiszące gałeczki, czyli paćiorki. Bywa obojey pći po pułto: y po 2000. Wywożają

Maurowie z Barbaryi ná woynie nabrawszy, albo po złodzieysku nachwytawszy: Chłopca y dziewczkę często po 10. Dukatów sprzedają. *Dehonestat* Kair, Metres publicznych mnostwo, po ulicach jeżdżących ná mułach z zakrytą twarzą, a bywa ich po 100. tysięcy, myto płacących od siebie do skarbu Cesarzkiego. Santonów, niby na-bożniśiów Tureckich *in re* hypokrytów nago cho-dzących & *Paerminis publice abutentium* jest mno-stwo niemałe, ktdrzy do tey niegodziwey pre-parując się akcyi, jakieś czynią guffa: lud pro-fity ma sobie za szczęście, kiedy u ktdrego San-ton wezmie co dla siebie.

Meczetów w Kairze jednoliczą 6800. drudzy świeżsi 20004. Jeden jest za zamkiem, do ktdrego wolno Chrześcianom chodzić, a to że tam da-wnych Chrześcian są groby: wszystek jest ze skały wykuty: wiele pod sobą mający. Pieczar. Nayprzedniejszy tu meczet, *Gyama asar*, niby Katedra, ćwierć mili Polskiey zabierający pla-cu, gdzie Turecki Arcy - duchowny niby Patriarcha rezyduje, z Santonami, ktdry czasem ná mulicy jeżdżą, mrużąc ná Chrześcian po mieście. Drugi wielki meczet *Zeulez*, koło bramy, w ktdrey zloczyńców wieszają, choć tamtey je-żdżą y chodzą ludzie a to czynią *exemplo Selima*, x. Cesarza: ktdry tam Sołtana Kamplona Roku 1519. obiecił. Trzeci meczet *Sarafia*, czwarty *Azemele*, meczet Cesarzki przed samym zamkiem, od Afsan Bafzy y tyrana zmurowany; ktdry uczynił famę, że miał wspaniały meczet wysta-wić.

wić. Niż nań rzucił fundamenta, stał się jałmu-żnikiem: a raczey sztucznym zdziercą. Nagot-o-wał kosztul y fukień barzo wiele, mając je rozda-wać ubogim, toż samo rozgłosiwszy. Niezliczo-na liczba z całego Egiptu mendyków Tureckich skupiła się, puszczano po jednemu ná dziedziniec Zamkowy, zdejmowano szaty stare, kosztule, za-woje, w ktdrych niemało złota, srebra, kleyno-tow zachować zwykła łakoma żebraków nędza, a inny nowy stroj dawano: wypuszczano po jedne mu (tak *de novo* ubrawszy) do innego przez kroź-ganki dziedzinca, zabiegłszy wszelkiey kointelli-gencyi obdartych, z nieobdartemi za zamkiem sto-jąciami. Wszytkich tak przebrawszy, barżiey obra-wszy: wypuścili z zamku, lametujących ná taką u-bożającą jałmużnę. Spaliwszy stare szaty y zawoje, wielkie z nich skarby zebrał, ktdremi siebie zboga-cił y Meczet namieniony wymurował: jako E-giptskie świadczą kroniki. Nieszpetny jest Meczet *Gaurea* albo Gaurów ná przedmieściu Kairskim o dwóch baniach, gdzie fundator Sołtan Gaur leży. Ten w pałacu swoim mając sądzawkę dłu-gą ná łokci 50. szeroką ná 6. wodę w niey ocu-krował dla dworzan y pospolstwa, pod krużgan-kami traktując ich solennie. Jest osobliwy Me-czet tamże ku morzu czerwonemu stojący, teraz niemający wierzchu przy wielkim *Theatrum* cale inną formą od Europeyskich Theatrow stawione-go, szerokiego ná łokci 100. długiego ná 3. tysią-ce łokci, gdzie są y ławy. Wystawił meczet na-mieniony jakiś czarnoksiężnik ná grob łobie: w bani

hani Meczetowey hieroglificznemi wyraził charakterami, te słowa: *Głowa bez mozgu za nic nie stoi*. W kilka set lat drugi czarnoksiężnik czyli Mędrzec, gdy Egipt wziął Soliman y Cesarz Turecki, prosił Cesarza o darowanie sobie owego Meczetu: Pismo owe hieroglificzne wprzod przeczytał y zrozumiał y. Co otrzymał y, banię ową obalił y doćiekł, że w tey głowie Meczetowey wiele było mozgu złotego, *alias* skarby tam wielkie znalazł, domy, grunta, ogrody pokupował. Meczet ten bez wierzchu stoi zawarty, na po grzeb Turków destynowany.

Chrześcianie oprócz Kościoła Nayśw: Panny Chaldeczyków wstarym Kairze, (gdzie jest dla Katolików Kaplica y groby, ale dobrze do skarbu Cesarzkiego zapłaciwszy za pogrzebienie Katolika, a od Chaldeczyka po kilka groszy,) oprócz mównię tego Kościoła, mają Francuży, Wenetowie, Gienueńczykowie Kaplice dla swoich Konsulów y dworu ich, którzy tam nad Kupcami *forum gentium* mają *superintendencją* y protekcyą. A tak w swoich oratoryach y Rezydencyach przy nadanym sobie na to prawie, OO. Kapucyni, Franciszkani, Jezuiści, Misyjonarze dla Katolików miejscowych tamecznych y gościnnych czasem na kilka tysięcy zebranych odprawują nabożeństwo.

Zamek Kairski jest barzo wielki y mocny wpośrodku fundowany Miasta, z ciosowego kamienia: w tym jest ława kamienna tey obierwancyi, że na niey siedzieć komu, jest *capitale crimen*.

A to

A to z racyi, że Selim y Cesarz za wojowawszy Egiptskie Królestwo y Kair stolicę y ten zamek wzięwszy Roku 1517. 15. *Januarii*, na tey ławie siedział. W tymże zamku jest Pałac Bafzy drugi, jako powiadają Józefa Patryarchy pułto stojący. Blisko rezydencyi Bafzy, jest stu dnia Józefa Patryarchy, gdy był Vice-Rejem Egiptu, około Roku od stworzenia świata 2289. Ta jest czworograniasta, w każdej kwadraturze albo ścianie ma łokci 20. głęboka łokci 300. Do połowy jej, to jest: do łokci 150. iść piechoto lub na koniu jachać może bezpiecznie, bo tak wykonywana w głąb pochodziła. Od tamtego Piątra idzie do dna, jak studnia okrągła formą, wszędy będąc na łokci 10. W tey kwadratowej wierzchniej połowie studni, wołów 20. wiadrami od dna ciągną wodę, wylewając w potężną skrzynię kamienną, wysoką na kilkanaście łokci. Z tey skrzyni do góry znowu wiadrami ciągnie dwadzieścia wołów drugich na wierzchu robiących. Tak wyciągnioną na wierzch wodę wylewają w kanały, które płynię ku rezydencyi Bafzy. Woły dolne często odmieniają. Chrześcianom pić wody tey Turcy nie pozwalają, ale data dozorczy studni ofiarowana, to prawo łamie zawsze.

M O W A

JMści Pana RZEWUSKIEGO, Wojewody Krakowskiego, Hetmana Polnego Koronnego, dziękująca, za Województwo Krakowskie, miana, na radzie Senatorzkiej, w Warszawie, R. P. 1762. Dnia 25. Pazdziernika. Tego

TEgo, który serca Królów, skłania do poddanych, a Monarchów z wysokości Tronu, Prawa nam dającym, w gminie ludów upatrywać y wybierać każe, Osoby do Urzędów od siebie przeznaczone, naypierwiewielbić y chwalić mi należy, że w tłumie y nacisku do łask Wafzey Królewskiej Mości, załuzeńszych y niżeli ja, tey Oyczynny Synów, obrócił do mnie oczy y myśli Naysłupszego z panujących, że skazał na mnie palcem, do AUGUSTA Polskiego, że mi przez ręce Wafzey Królewskiej Mości, przesłał y oddał wysoką dołstoyność Województwa Krakowskiego. Potym: Oycu Oyczynny, złączony z dozgonnym obowiązkiem winieniem dzięki, że mię prowadziłwszy przez stopnie w Pokoju y w Wojnie znakomite, zbliżył do Tronu swego, że mię w tak górnym Krześle posadziłwszy, naypierwzym, w tak obfzernych Państwach, Województwem uczcić raczył.

Nieudolność moja y łkapy wymiar, darów od Nieba mi użyczonych, nie dostarczy nigdy, do porównania wyług moich, z Dobrodzieystw Pańskiemu, ale BOG y Królowie Namieśtnicy Jego, ochotne y porywcze, choć też czaśem bez skuteczne chęci, za dzieła y czyny łstotne przyimują, a serca ofiarę nad inne wszystkie przekładają. Te serce, gdy ja składam, unog W. K. Mości, łączę z nim majetność, zdrowie, krew, y życie moje, które na pogotowiu mieć zawsze będę, do rozrządzenia y szafunku W. K. Mości, na każde Jego łknienie; a teraz o upragnione pocałowanie, wynoszącęey mię ręki Pańskiej, z unieżonością doprałżam się.

Kiedy zaś z tych nowosiedlin Krześlowych przycho-
dzimi na propozycye Wafzey Królewskiej Mości, dać y wyrazić, błagą wprawdzie, ale wierną y łzczęą radę moję, błagam Naysłupszego, aby mi podał takie myśli, jakie Oycyznie mojej nayprzydatnieysze, a Wafzey Królewskiej Mości, nayużyteysze być mogą.

Zapominamy się w łczęściu, a pokoy y obfityść, pod
dobrym

dobrym BOGIEM y Królem hoynie nam użyczona, do
zbytkowania w łwobodach nas przyprowadza, kiedy
niewdzięczni łaskawym Niebios Wyrokom, zaszczy-
cającym nas y uchowującym od oręża nieprzyjaćiel-
cującym nas y wprawdzącym do łsk Wafzey Królewskiej Mości, sami na siebie Szabel dobywamy, a w pośro-
dek Obrad naszych, woyny zadatki wprowadzamy.
Boję się bardzo, czy się nie przesila dobra doł Rzczy-
pospolitey, y czy się nie dopelnia miara występku na-
szych, nad którą Pan BOG nam, y każdemu Narodowi,
więcey łcierpieć y wytrzymać nie obiecuje. Na zabię-
żenie zaś, podobnym w izbie Poselskiej nieprzyłstoy-
nościem, y na obwarowanie surowym prawem, aby ten
zły przykład, w łwyczay y łalog nas nie wciągnął, ł-
dę być potrzebne. Seymu extraordynarynego łżołzenie,
którego czas y miejsce, przez łbórnemu łzdaniu Pańskie-
mu łpolecam. Jest prócz tego, bardzo wiele łalnych y
łwałtownych przyczyn, Seymu potrzebujących, mię-
dzy łktóremi łnieposłedne na miejsce, rozdanie Pieczę-
ci, y łspolob skutecznego Seymowania, ławnemi Pra-
wami, łsobliwie przez Konłtytucyą R. P. ł659. łwzian-
kowany y łbiecany. Nim zaś do Seymu przyłdzie, do-
prałżam się u W. K. Mości, aby ten, który łpierwly do-
był oręża, łprawca y łwbudził, tak łrogiego ł-
łzbie Poselskiej łzięku, był od łchmołciow Panow Mar-
łzałków Oboyg ł Narodów, z łilnołcią łyszukiwany, a
łjesli się łnaydzie, z łurowołcią łarany.

Wiekopomną łławę, y łwdięczność Oyczynny, łje-
łdnali łobie, łodni oboyg ł Narodów Podłskarbiowie, łe
z łostatniego łpadku łdźwignęli Oyczynę, łzez łhwa-
łębną, a łbawieną dla Rzczypospolitey, łzey łone-
ły Redukcyą, łprałżam się łezczę, u łtych łczyłch,
łokoł Dobra łpospolitego łministrow, aby łłnając się,
y na łkształt łody, łstawicłnie łprzybywającą, do łol-
łki y Litwy złą łmonetę, łbo łwyływali, łbo do łst-
łney ceny łmniey łzali, łdby zaś łady łać nie łmogli ł-
łiegom złych łdźi, łpodobną łobie łmonetę, w łe ł-
łwa

stwa wprowadzających, to w nieodbitney y nieuchron-
ney potrzebie Rzeczypospolitey, jeżeli ją czas y oko-
liczności ukążą, tudzież dla zachowania Oyczyzny,
od okatnieny klęski zubożenia, y zniszczenia, radziłbym,
ażeby Miasta Pruskie, (Prawami dawnemi, á osobliwie
zaś prawem y mocą *Literarum* ánkorporacyi Xięstwa
Pruskiego R. P. 1454. *Volumine Primo, Titulo Literæ
Incorporationis, Folio 172.* w Konstytyucyach znajdu-
jącej się, tudzież mocą *Pastorum Conventorum*, bardzo
wielu Królów, mianowicie Wafzey Królewskiey Mści,
któren to *Pasta Conventa W.K. Mści* w Konstytycyi
R. P. 1736. *Volumine Sexto, Titulo Pasta Conventa
Folio 621*, pomienione *Literas incorporationis* Xię-
stwa Pruskiego, po kilka razy wspominają, y jako pra-
wo cytują,) pozwolenia bicia Monety mające, pod
dozorem Godnych Podskarbich Obojga Narodów, spra-
wiedliwą y bynamniey niezalterowaną bili Monete.

Kończąc mowę moję gorącemi modły błagam Nay-
wyższego, aby tak szczęśliwa pod AUGUSTEM Pol-
skim Rzeczypospolitey pora, nie tylko się nigdy nie
zmniejszyła, ale nieprzestannie wzmagala, y wzrost
brała do naywyższego pomyślności kresu, y doby, aby
Granice tey Oyczyzny, pokojem obwarowane, Miasta
obfitością y dostatkami obdarzone, Wsie mnożstwem
ludzi napelnione, Role żyźnością y urodzajem od Nie-
ba ubłogosławione były, aby sława Panowania Wafzey
Królewskiey Mości, do nayodleglejszych krajów y
Wieków zasięgała, aby AUGUST Polski, długoletno-
ścią, pomyślnością, rządów doskonałością y powzięchną
Cnych Narodów miłością, wszystkich Monarchów prze-
wyższał.

*Słowo jedne mnogość liter y wiersz cały
zawierające.*

Inhonorificabilitudinātionibusque.

*Wtwi dwugarcowy winna kufel w c
A wypij duszkiem za zdrowie Augusty.*
SSSS (108) SSSS

Niech zabrzmi muzyka w uszach, zrozu-
mie ucho melodyją, choćby dusza nie-
życzyła. To już tak pewna jest, że ciało
nasze ma obroty, które pochodzą od samey
krwi, drugie pochodzą od rzeczy powie-
rzchownych, które widzimy albo słysze-
my, á trzecie dopiero od samey duszy, któ-
re ztąd znamy, że jej są, y są w mocy jej;
może ich począć kiedy chce. Z dozwol-
eniem tedy starych Filozofów nie zgrze-
szę, gdy prawdę powiem, że lubo dusza
nasza z ciałem złożona, że rzekę wcielona,
czyni człowieka, jednakże ciało nie jest u
duszy, czym są organy u organisty. Ale
jest prawdziwiey, rzekę tym, co jest nie-
dźwiedź u niedźwiednika, który lubo ma
z chność nad niedźwiedziem, lubo
nuczy na dwóch tylko cho-
dach, muzyki słuchać y według
je pracac, w koło chodzić, na ni-
ko nie rzucać, kaganiec mieć
pył, przecież jednak niedźwiedź, że
ma nie obroty, impety, namietności,
mruczy bez przestanku na mistrza swego,
czasem się y porwie na niego, á czasem
weźmie y pod siebie, y kości nadłamię.
To tak się właśnie z ciałem naszym dzie-
je,

